รายงานประจำปี 2543

กองอาหารสัตว์

ANNUAL REPORT 2000

ANIMAL NUTRITION DIVISION

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

Department of Livestock Development

Ministry of Agriculture and Cooperatives

รวมรวมและจัดทำโดย

ฝ่ายอำนวยการ กองอาหารสัตว์

รหัส 014 - 01 - 44

มกราคม 2544

คำนำ

กองอาหารสัตว์ มีภาระกิจสำคัญคือ งานค้นคว้าและวิจัยด้านอาหารสัตว์ ด้านพืชอาหารสัตว์ และด้านวิทยาศาสตร์ งานผลิตและขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ การสำรองเสบียงสัตว์ งานบริการวิเคราะห์ส่วนประกอบทางเคมีของอาหารสัตว์ งานถ่ายทอดเทคโนโลยี การบริการให้คำแนะนำด้านอาหารสัตว์ จำหน่าย จ่ายแจก เมล็ดพันธุ์ หน่อพันธุ์ และช่วยเหลือเสบียงสัตว์ผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ในแต่ละปี กองอาหารสัตว์ได้ทำการรวบรวมผลการปฏิบัติงานของกองอาหารสัตว์ในส่วนกลาง ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ 8 แห่ง และสถานีอาหารสัตว์ 25 แห่ง แล้วพิมพ์เผยแพร่ในรูปรายงานประจำปี เพื่อใช้เป็นสถิติข้อมูลอ้างอิง และใช้ประกอบในการจัดทำแผนงานต่างๆ ของหน่วยงาน หรือ ผู้สนใจทั่วไป

ในรายงานประจำปีเล่มนี้ กองอาหารสัตว์ได้สรุปผลการปฏิบัติงานกิจกรรมต่าง ๆ และมีตารางรายละเอียดประกอบ โดยจำแนกผลการปฏิบัติงานเป็นรายกิจกรรม รายศูนย์/สถานี และรายเขต เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้ประโยชน์ นอกจากนั้นได้สรุปผลการดำเนินงานโครงการพิเศษต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมปศุสัตว์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

กองอาหารสัตว์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลที่อยู่ในรายงานประจำปีเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อท่านผู้อ่าน หากมีข้อเสนอแนะใดๆ กรุณาแจ้งที่ กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ พญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร.6534488 Fax 6534933 หรือที่ E-mail address: anddld@a-net.net.th

กองอาหารสัตว์

มกราคม 2544

สารบัญ

	หน้า
หน้าที่และความรับผิดชอบ/แผนงาน/งบประมาณ	1
หน้าที่ความรับผิดชอบ กองอาหารสัตว์	1
หน้าที่ความรับผิดชอบ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานีอาหารสัตว์	2
ลักษณะงานของกองอาหารสัตว์	2
เป้าหมายในการดำเนินงานของกองอาหารสัตว์	3
อัตรากำลัง	6
ข้าราชการ	6
ลูกจ้างประจำ	7
ลูกจ้างชั่วคราว	7
แผนปฏิบัติงาน	9
งบประมาณ	12
ผลการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ 2543	
สรุปผลการปฏิบัติงานบริหารทั่วไปของส่วนกลางกองอาหารสัตว์ปีงบประมาณ 2543	22
งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์	24
- การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	24
- การทำความสะอาดและบรรจุเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	26
- การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	26
- การใช้เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	39
- การผลิตหน่อพันธุ์และเพาะต้นกล้า	40
การผลิตและการใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรประสบภัยธรรมชาติปีงบประมาณ 2543	41
- การผลิตเสบียงสัตว์	41
- การใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย	41
- การใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง เกษตรกรรายย่อยและโครงการต่างๆ	42
- การจำหน่ายเสบียงสัตว์	42
- การสำรวจเสบียงสัตว์ของศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์	42
งานถ่ายทอดเทคโนโลยีอาหารสัตว์	46
- จัดตั้งหมู่บ้านหลักถ่ายทอดเทคโนโลยีอาหารสัตว์	46
- ทดสอบเทคโนโลยีการจัดการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์	46

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
- ทดสอบเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์	47
- สาธิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์	47
- สาธิตเทคโนโลยีการขยายพันธุ์และการจัดการและการใช้ประโยชน์	47
- สาธิตเทคโนโลยีการผลิตพืชอาหารสัตว์หมัก	47
- สนับสนุนเกษตรกรผลิตเสบียงสัตว์	48
- พัฒนาตลาดเสบียงสัตว์	48
- บริการคำนวณสูตรอาหารสัตว์	48
- บริการข้อมูลข่าวสารและความรู้ด้านอาหารสัตว์	49
ผลการศึกษาวิจัยด้านอาหารสัตว์	55
ผลการศึกษาวิจัยด้านพืชอาหารสัตว์	58
ผลการศึกษาวิจัยด้านคุณค่าทางโภชนะของอาหารสัตว์	60
โครงการความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์	63
งานส่งเสริมการปศุสัตว์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	69
- โครงการทับทิมสยาม 03	69
-โครงการส่งเสริมการปศุสัตว์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านท่ากระบาก-บ้านคลองทราย	69
- โครงการปลูกพืชอาหารสัตว์สนับสนุนศูนย์ช้าง	70
- โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	70
- โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส	71
- โครงการจัดทำแปลงพืชอาหารสัตว์หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโน๊ะ จังหวัดนราธิวาส	71
- โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะนมบริเวณรอบๆ พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์	71
- โครงการฟาร์มโคนมสาธิตสวนจิตรลดา	72
- โครงการผลิตอาหารช้างสำคัญ จังหวัดลกลนคร	73
โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ	73
-โครงการพืชอาหารสัตว์เพื่อเกษตรกรรายย่อย	73
-โครงการความร่วมมือวิจัยทางการเกษตรระหว่างกรมปศุสัตว์และศูนย์วิจัยการเกษตรนานาชาติแห่งประเทศญี่ปุ่น	74
- โครงการความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์กับ JICAโครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	76

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สถานที่ตั้งและเขตพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่รับแผนงานจากกองอาหารสัตว์	4
ตารางที่ 2	อัตรากำลังข้าราชการของกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานีอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2543	6
ตารางที่ 3	อัตราลูกจ้างประจำกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานีอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2543	7
ตารางที่ 4	อัตราลูกจ้างชั่วคราวจากงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์และงานค้นคว้าและวิจัยด้านผลิตสัตว์	7
ตารางที่ 5	งบประมาณที่ได้รับและรายจ่ายจริงของกองอาหารสัตว์ปี 2543 จำแนกตามแผนงาน/งาน	12
ตารางที่ 6	งบประมาณที่ได้รับและรายจ่ายจริงของกองอาหารสัตว์ปี 2543 จำแนกตามหมวดรายจ่าย	12
ตารางที่ 7	การใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2543 รวมงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และงานค้นคว้า และวิจัยการผลิตสัตว์ จำแนกตามหมวดรายจ่าย	13
ตารางที่ 8	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในส่วนกลาง)	15
ตารางที่ 9	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในเขตภาคกลาง)	15
ตารางที่ 10	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในเขตภาคเหนือ)	16
ตารางที่ 11	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในเขตภาคใต้)	16
ตารางที่ 12	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	17
ตารางที่ 13	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในส่วนกลาง)	18
ตารางที่ 14	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในเขตภาคกลาง)	18

สารบัญตาราง(ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 15	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในเขตภาคเหนือ)	19
ตารางที่ 16	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในเขตภาคใต้)	19
ตารางที่ 17	การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	19
ตารางที่ 18	ผลปฏิบัติงานบริหารทั่วไป (เฉพาะในส่วนกลาง กองอาหารสัตว์)	23
ตารางที่ 19	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์โดยศูนย์ฯ/สถานีอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2543	24
ตารางที่ 20	ผลการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (พันธุ์จำหน่าย) โดยเกษตรกรปี 2543	24
ตารางที่ 21	ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของกรมปศุสัตว์ปีงบประมาณ 2543	25
ตารางที่ 22	ผลการทำความสะอาดและบรรจุเมล็ดพันธุ์ ปีงบประมาณ 2543	26
ตารางที่ 23	สรุปผลการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ปี 2543	27
ตารางที่ 24	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ารูซี่ของเกษตรกร	28
ตารางที่ 25	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ากินนีสีม่วงของเกษตรกร	28
ตารางที่ 26	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัมของเกษตรกร	29
ตารางที่ 27	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าพลิแคทูลั่มของเกษตรกร	29
ตารางที่ 28	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วฮามาต้าของเกษตรกร	30
ตารางที่ 29	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วท่าพระสไตโลของเกษตรกร	30
ตารางที่ 30	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วคาวาลเคดของเกษตรกร	31
ตารางที่ 31	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วไมยราของเกษตรกร	31
ตารางที่ 32	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์กระถินของเกษตรกร	32
ตารางที่ 33	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ารูซี่ของศูนย์ฯ/สถานีฯ	33
ตารางที่ 34	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ากินนีสีม่วงของศูนย์ฯ/สถานีฯ	33
ตารางที่ 35	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัมของศูนย์ฯ/สถานีฯ	34
ตารางที่ 36	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าพลิแคทูลั่มของศูนย์ฯ/สถานีฯ	34
ตารางที่ 37	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ากรีนแพนิคของศูนย์ฯ/สถานีฯ	35
ตารางที่ 38	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าโร๊ดส์ของศูนย์ฯ/สถานีฯ	35

สารบัญตาราง(ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 39	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าขีตาเรียของศูนย์ฯ/สถานีฯ	36
ตารางที่ 40	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าซอกั้มแดงของศูนย์ฯ/สถานีฯ	36
ตารางที่ 41	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วฮามาต้าของเกษตรกร	36
ตารางที่ 42	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วท่าพระสไตโลของศูนย์ฯ/สถานีฯ	37
ตารางที่ 43	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วคาวาลเคดของศูนย์ฯ/สถานีฯ	37
ตารางที่ 44	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วเซนโตรของศูนย์ฯ/สถานีฯ	37
ตารางที่ 45	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วไมยราของศูนย์ฯ/สถานีฯ	38
ตารางที่ 46	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์โสนชนของศูนย์ฯ/สถานีฯ	38
ตารางที่ 47	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วมะแฮะของศูนย์ฯ/สถานีฯ	38
ตารางที่ 48	ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์กระถินของศูนย์ฯ/สถานีฯ	38
ตารางที่ 49	การจ่ายเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ตามแผนงาน/โครงการของกองส่งเสริมการปศุสัตว์ ปี 2543	39
ตารางที่ 50	ผลการผลิตหน่อพันธุ์และเพาะต้นกล้า ปี 2543	40
ตารางที่ 51	การผลิตเสบียงสัตว์ปี 2543	42
ตารางที่ 52	การสำรองเสบียงสัตว์สำหรับใช้ในปี 2543	43
ตารางที่ 53	การใช้เสบียงสัตว์ในปี 2543	43
ตารางที่ 54	การสนับสนุนเสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย แยกรายจังหวัด ปีงบประมาณ 2543	44
ตารางที่ 55	รายชื่อโครงการทดสอบเทคโนโลยีการจัดการและใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์ประจำปี 2543	50
ตารางที่ 56	รายชื่อโครงการทดสอบเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ปี 2543	52
ตารางที่ 57	แผนและผลการปฏิบัติงานวิเคราะห์อาหารสัตว์	61
ตารางที่ 58	ปัจจัยสนับสนุนโครงการฯได้รับจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น(ไจก้า) ปี พ.ศ.2542-2543	79
ตารางที่ 59	ปัจจัยสนับสนุนโครงการฯ จากกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2542-2543	80

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	แสดงอัตรากำลังของกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ปี 2543 จำแนกตามประเภทของอัตรากำลัง	6
ภาพที่ 2	แผนภูมิแสดงโครงสร้างของกรมปศุสัตว์เฉพาะในส่วนของกองอาหารสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ตามบันทึกสรุปการจัดทำแผนอัตรากำลังปี (2537-2539 กรมปศุสัตว์)	8
ภาพที่ 3	แสดงสัดส่วนการใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2543 รวมงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์และงานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ตามหมวดรายจ่าย	14
ภาพที่ 4	แสดงผลการผลิตและการใช้เสบียงสัตว์ปี 2543	45
ภาพที่ 5	การตรวจสอบลักษณะทางภายภาพของพืชอาหารสัตว์หมัก	62
ภาพที่ 6	สุ่มเก็บตัวอย่างพืชอาหารสัตว์หมักเพื่อวิเคราะห์หาส่วนประกอบทางเคมี	62
ภาพที่ 7	การวิเคราะห์หา True Protein ในพืชอาหารสัตว์หมัก	62
ภาพที่ 8	นักวิชาการออกสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์พืชอาหรสัตว์พื้นเมือง	68
ภาพที่ 9	ควายแทะเล็มหญ้าพื้นเมือง จ. เชียงราย	68
ภาพที่ 10	โคแทะเล็มหญ้าเพ็ก จ.ชัยภูมิ	68
ภาพที่ 11	หวายข้อ หญ้าพื้นเมืองใช้เลี้ยงสัตว์ที่ จ. นครศรีธรรมราช	68
ภาพที่ 12	ผีเสื้อน้ำ (*Desmodium styracitolium*) ถั่วอาหารสัตว์พื้นเมืองพบมากทางภาคอีสานและใต้	68
ภาพที่ 13	แผนภูมิโครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย	78

หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. **กองอาหารสัตว์** มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและดำเนินงานวิชาการเกี่ยวกับอาหารสัตว์ เช่น การศึกษา ค้นคว้าหาสูตรอาหารสัตว์ และ วิธีให้อาหารสัตว์ที่เหมาะสมและประหยัดสำหรับสัตว์แต่ละชนิดแต่ละขนาด การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบภายในประเทศ วัสดุเหลือใช้จากการเกษตรและอุตสาหกรรมมาใช้เป็นอาหารสัตว์ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพืชอาหารสัตว์ เพื่อให้ได้พืชอาหารสัตว์ที่มีคุณค่าทางอาหาร ให้ผลผลิตสูง เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และเหมาะสมสำหรับใช้เป็นอาหารสัตว์ ตลอดจนให้บริการด้านวิชาการและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับอาหารสัตว์ ดำเนินการวิเคราะห์คุณค่าทางอาหาร แร่ธาตุ วัตถุมีพิษและสิ่งปลอมปนในอาหารสัตว์ วิเคราะห์ดินและน้ำในแหล่งเลี้ยงสัตว์ ดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์และขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ทดสอบแล้วสู่เกษตรกร ดำเนินการผลิตเสบียงสัตว์สำรองไว้ช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ

2. **การจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกองอาหารสัตว์**

กองอาหารสัตว์ เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่อกรมปศุสัตว์แบ่งแผนกงานภายในออกเป็น 2 ฝ่าย 3 กลุ่มงาน โดยแต่ละแผนกงานมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

2.1 **ฝ่ายอำนวยการ** มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ งานแผนงาน งบประมาณ การพัสดุ การติดตามวิเคราะห์และประเมินผล การปฏิบัติงานของหน่วยงานภายในกองอาหารสัตว์ งานด้านโครงการพิเศษต่างๆ งานประชุมสัมมนาและฝึกอบรม รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานภูมิภาคและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2 **ฝ่ายขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์** มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนในการผลิตขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ การผลิตเสบียงสัตว์ รวมทั้งดำเนินงานวิชาการเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเชิงปริมาณและคุณภาพ ศึกษาเทคโนโลยีการผลิต การทำความสะอาด มาตรฐานและคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ศึกษา วิจัย รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และจัดทำรายงานผลการศึกษา ทดสอบปรับปรุง และพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ โดยประสานงานกับศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ สถานีอาหารสัตว์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.3 **กลุ่มงานวิเคราะห์อาหารสัตว์** มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการวิเคราะห์ทดสอบ และตรวจสอบ คุณค่าทางอาหาร เยื่อใย แร่ธาตุ วัตถุมีพิษ และสิ่งปลอมปนในพืชอาหารสัตว์และอาหารสัตว์ เลือดสัตว์ รวมทั้งวิเคราะห์ดิน น้ำ ปุ๋ย เพื่อการเลี้ยงสัตว์

2.4 **กลุ่มงานวิจัยพืชอาหารสัตว์** มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้าวิจัยและดำเนินงานวิชาการเกี่ยวกับการผสมพันธุ์ คัดเลือกพันธุ์ การปรับปรุง การรวบรวม การทดสอบพันธุ์พืชอาหารสัตว์ เพื่อคัดเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์พันธุ์ดีเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ ศึกษาคุณค่าทางอาหารของพืช

อาหารสัตว์ เพิ่มผลผลิตของทุ่งหญ้า การใช้ประโยชน์ของที่ดินในแหล่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งศึกษาเกี่ยวกับทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และการพัฒนาพืชอาหารสัตว์จากการทำฟาร์มปลูกพืชเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน

2.5 **กลุ่มงานวิจัยอาหารสัตว์** มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้าวิจัย และ ดำเนินงานวิชาการเกี่ยวกับด้านอาหารสัตว์ และอาหารแร่ธาตุสำหรับสัตว์ ศึกษาหาความต้องการโภชนะต่าง ๆ สูตรอาหาร วิธีการให้อาหารที่เหมาะสม สภาพการขาดอาหาร ตลอดจนหาทางนำวัตถุดิบและผลพลอยได้จากการเกษตรและอุตสาหกรรมซึ่งหาได้ง่าย และราคาถูกมาใช้เป็นอาหารสัตว์ รวมทั้งการดำเนินงานวิชาการเกี่ยวกับอาหารสัตว์ในระบบการทำฟาร์ม

3. **ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์/สถานีอาหารสัตว์** เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค ขึ้นตรงกับสำนักงานปศุสัตว์เขต 1 - 9 โดยกองอาหารสัตว์เป็นผู้ควบคุมแผนงานและงบประมาณในการปฏิบัติงานแบ่งออกเป็น 8 ศูนย์ฯ 25 สถานีฯ ตามตารางที่ 1 มีหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

3.1 **ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์** มีหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยอาหารสัตว์ พืชอาหารสัตว์ วัสดุเหลือใช้จากการเกษตรและอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทดสอบ ตรวจสอบวัตถุดิบอาหารสัตว์ต่าง ๆ ดิน น้ำ วัตถุมีพิษ และสารปลอมปน ให้ความรู้คำแนะนำทางวิชาการแก่เจ้าหน้าที่และผู้สนใจทั่วไป ดำเนินการวางแผนร่วมกับสถานีอาหารสัตว์ภายในเขตรับผิดชอบในการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ โดยเฉพาะการผลิตเมล็ดพันธุ์ การทำความสะอาด การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ รวมทั้งการผลิตเสบียงสัตว์ เพื่อบริการเกษตรกรภายในเขตรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 **สถานีอาหารสัตว์** มีหน้าที่ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ให้กับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ทั้งเมล็ดพันธุ์และหน่อพันธุ์ รวมทั้งการผลิตเสบียงสัตว์ ตามเป้าหมายในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ภายใต้แผนงานร่วมกับศูนย์วิจัยอาหารสัตว์

4. **ลักษณะงานของกองอาหารสัตว์**

แบ่งได้เป็น 5 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

4.1 งานค้นคว้าและวิจัยด้านอาหารสัตว์

4.2 งานถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยด้านอาหารสัตว์

4.3 งานผลิตและขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ตลอดจนสำรองเสบียงสัตว์

4.4 งานบริการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของอาหารสัตว์ บริการให้ความรู้ด้านอาหารสัตว์แก่เกษตรกร

4.5 ประสานงานกับสำนักงานปศุสัตว์เขตทั้ง 9 เขต ในการวางแผนดำเนินงานค้นคว้าวิจัยด้านอาหารสัตว์และงานขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และงานถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์

5. เป้าหมายในการดำเนินการของกองอาหารสัตว์

5.1 เพื่อแก้ไขปัญหาด้านอาหารสัตว์ให้แก่เกษตรกร

5.2 เพื่อพัฒนาแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ในด้านปริมาณและคุณภาพ

5.3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสัตว์ของเกษตรกร

ตารางที่ 1 สถานที่ตั้ง และเขตพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่รับแผนงานจาก กองอาหารสัตว์

หน่วยงาน	สถานที่ตั้งและโทรศัพท์-FAX	เขตพื้นที่ปฏิบัติงาน
กองอาหารสัตว์	กรมปศุสัตว์ พญาไท กรุงเทพ 10400 โทร.6534488 FAX 6534933 E-mail : anddld@a-net.net.th กลุ่มงานวิเคราะห์อาหารสัตว์ โทร. 5011966 FAX 5011720 E-mail : anlab@thaimail.com	**ทั่วราชอาณาจักรไทย และประสานงานกับต่างประเทศ**
เขต 1		
1. ศูนย์ ฯ ชัยนาท	เขื่อนเจ้าพระยา อ.สรรพยา จ.ชัยนาท 17000 โทร. 056 – 411162 Fax 426521 E-mail : cnanrc@cscoms.com	กรุงเทพฯ, สระบุรี, ชัยนาท, สิงห์บุรี, ลพบุรี, อ่างทอง, อยุธยา, ปทุมธานี, นนทบุรี,
เขต 2		
2. ศูนย์ ฯ สระแก้ว	อ.คลองหาด จ.สระแก้ว 27260 โทร. 037 – 251755	ปราจีนบุรี, จันทบุรี, ระยอง, ตราด, ชลบุรี, ฉะเชิงเทรา, นครนายก, สระแก้ว, สมุทรปราการ
เขต 3		
3. ศูนย์ ฯ ปากช่อง	อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา 30130 โทร. 044 – 311612 Fax 314776 E-mail : pcanrc@loxinfo.co.th	นครราชสีมา, ชัยภูมิ, บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, อุบลฯ, ยโสธร, ร้อยเอ็ด, อำนาจเจริญ
4. สถานี ฯ ทุ่งกุลาร้องไห้	อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด 45130 โทร. 043 - 581454	ร้อยเอ็ด, นครราชสีมา,สุรินทร์,ศรีสะเกษ
5. สถานี ฯ อุบลราชธานี	อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000 โทร. 045 - 312691	อุบลราชธานี, นครราชสีมา, อำนาจเจริญ
6. สถานี ฯ ยโสธร	อ.ค้าเขื่อนแก้ว จ.ยโสธร 35110 โทร. 045 – 711269	ยโสธร, นครราชสีมา
7. สถานี ฯ บุรีรัมย์	อ.ปะคำ จ.บุรีรัมย์ 31220 โทร. 044 - 646077	บุรีรัมย์, นครราชสีมา
เขต 4		
8. ศูนย์ ฯ ขอนแก่น	สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น 40260 โทร.(FAX) 043-261087 โทร. 043-261123 E-mail : kkanrcs@ksc.th.com	ขอนแก่น,นครพนม,เลย,อุดรธานี,หนองคาย, มหาสารคาม, กาฬสินธุ์, มุกดาหาร, สกลนคร, หนองบัวลำภู
9. สถานี ฯ เชียงยืน	อ.เชียงยืน จ.มหาสารคาม 44160 โทร. 043 – 781322 E-mail : anscy@thaimail.com	มหาสารคาม, ขอนแก่น,หนองบัวลำภู
10. สถานี ฯ อุดรธานี	อ.กุดจับ จ.อุดรธานี 41250 โทร. 042-291206 FAX 042 – 291210	อุดรธานี, ขอนแก่น
11. สถานี ฯ กาฬสินธุ์	อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ 46000 โทร. 043 - 813295	กาฬสินธุ์, ขอนแก่น
12. สถานี ฯ นครพนม	อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม 48120 โทร. 042 - 581285	นครพนม, ขอนแก่น
13. สถานี ฯ สกลนคร	อ.เมือง จ.สกลนคร 47000 โทร. 042 - 714299	สกลนคร, ขอนแก่น

ตารางที่ 1 (ต่อ) สถานที่ตั้ง และเขตพื้นที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่รับแผนงานจาก กองอาหารสัตว์

หน่วยงาน	สถานที่ตั้งและโทรศัพท์-FAX	เขตพื้นที่ปฏิบัติงาน
14. สถานี ฯ หนองคาย	อ.เมือง จ.หนองคาย 43000 โทร. 042 - 421373	หนองคาย, ขอนแก่น
15. สถานี ฯ เลย	อ.วังสะพุง จ.เลย 42130 โทร. 042 - 812839	เลย, ขอนแก่น
16. สถานี ฯ มุกดาหาร	อ.เมือง จ.มุกดาหาร 49000 โทร. 042 - 611673	มุกดาหาร, ขอนแก่น,
เขต 5		
17. ศูนย์ ฯ ลำปาง	อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง 52190 โทร. 054 - 222695	ลำปาง, ลำพูน, เชียงใหม่, แม่ฮ่องสอน, เชียงราย, แพร่, น่าน, พะเยา, อุตรดิตถ์
18. สถานี ฯ แพร่	อ.ร้องกวาง จ.แพร่ 54140 โทร. 054 - 522268	แพร่, ลำปาง, เชียงใหม่,น่าน,พะเยา
19. สถานี ฯ เชียงราย	อ.เมือง จ. เชียงราย 57000 โทร. 053-702213	เชียงราย, ลำปาง, เชียงใหม่
เขต 6		
20. สถานี ฯ สุโขทัย	อ.คีรีมาศ จ.สุโขทัย 64160 โทร. 055 - 612874	สุโขทัย, กำแพงเพชร, นครสวรรค์, กำแพงเพชร, พิษณุโลก, พิจิตร, ตาก, เพชรบูรณ์, อุตรดิตถ์,อุทัยธานี
21. สถานี ฯ เพชรบูรณ์	อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ 67000 โทร. 056 - 721558	เพชรบูรณ์, พิษณุโลก, สุโขทัย
22. สถานี ฯ พิจิตร	อ.ตะพานหิน อ.พิจิตร 66110 โทร. 056 - 613526	พิจิตร, พิษณุโลก, สุโขทัย
เขต 7		
23. ศูนย์ ฯ เพชรบุรี	อ.ชะอำ, จ.เพชรบุรี 76120 โทร. 032 – 472390,471276	เพชรบุรี, ราชบุรี, กาญจนบุรี, นครปฐม, สมุทรสาคร, ประจวบคีรีขันธ์, สมุทรสงคราม, สุพรรณบุรี
24. สถานี ฯ ประจวบคีรีขันธ์	อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77150 โทร. 032-681990-1	ประจวบคีรีขันธ์, เพชรบุรี, นครปฐม
25. สถานี ฯ กาญจนบุรี	อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี 71180 โทร. 034 - 599078	กาญจนบุรี, เพชรบุรี, นครปฐม
26. สถานีฯ สุพรรณบุรี	อ.ด่านช้าง จ.สุพรรณบุรี 72180 โทร.01-9465731	สุพรรณบุรี,เพชรบุรี,นครปฐม
เขต 8		
27. ศูนย์ ฯ นครศรีธรรมราช	อ.ร่อนพิบูลย์ จ.นครศรีธรรมราช 80130 โทร. 075 - 347339 (FAX) 347340 E-mail : nsanrc@hotmail.com	นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี, ชุมพร, ระนอง, กระบี่, พังงา, ภูเก็ต
28. สถานี ฯ ชุมพร	อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร, 86140 โทร. 077 - 599268	ชุมพร, นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี
29. สถานี ฯ สุราษฎร์ธานี	อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี 84150 โทร.01-9681236	สุราษฎร์ธานี, นครศรีธรรมราช
เขต 9		
30. ศูนย์ ฯ นราธิวาส	อ.ตากใบ จ. นราธิวาส 96110 โทร. 073 - 512751	นราธิวาส, ปัตตานี, ยะลา, สตูล, สงขลา, ตรัง, พัทลุง
31. สถานี ฯ ตรัง	อ.เมือง จ.ตรัง 92000 โทร. 075 - 284150	ตรัง, สงขลา, นราธิวาส
32. สถานี ฯ สตูล	อ.ควนกาหลง จ.สตูล 91130 โทร. 074 - 797070	สตูล, สงขลา, นราธิวาส
33. สถานี ฯ พัทลุง	อ.ศรีบรรพต จ.พัทลุง 93190 โทร. 074 - 689143	พัทลุง, สงขลา, นราธิวาส

อัตรากำลัง

อัตรากำลังของกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ ประกอบด้วย ข้าราชการ 248 อัตรา ลูกจ้างประจำ 535 อัตรา และลูกจ้างชั่วคราว 1,213 อัตรา มีสัดส่วนของลูกจ้างชั่วคราวมากที่สุดคิดเป็น 61% รองลงมาคือลูกจ้างประจำ 27% และข้าราชการ 12% ดังภาพที่ 1

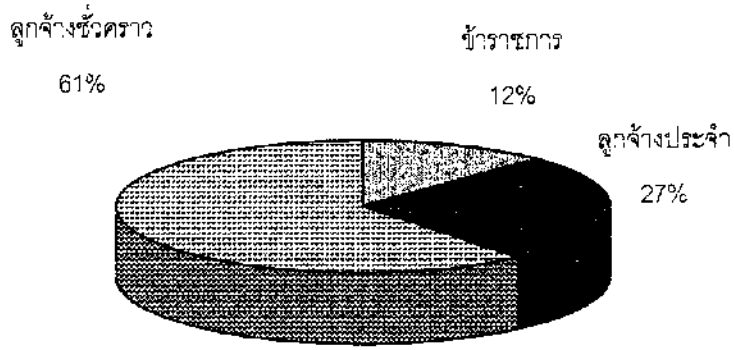

ภาพที่ 1 แสดงอัตรากำลังของกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานีอาหารสัตว์ ปี 2543 จำแนกตามประเภทของอัตรากำลัง

ข้าราชการ

ในปีงบประมาณ 2543 กองอาหารสัตว์มีข้าราชการในสังกัดจำนวน 43 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 17.34 เมื่อเทียบกับศูนย์วิจัยอาหารสัตว์มี จำนวน 90 อัตราคิดเป็นร้อยละ 36.29 และข้าราชการสถานีอาหารสัตว์ 115 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 46.37 ดังตารางที่ 2 และมีอัตราข้าราชการกระจายอยู่ตามกลุ่มงานฯ ฝ่ายฯ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานีอาหารสัตว์ มีรายละเอียดปรากฏในภาพที่ 2

ตารางที่ 2 อัตรากำลังข้าราชการของกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานีอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2543

หน่วยงาน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
กองอาหารสัตว์	43	17.34
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์	90	36.29
สถานีอาหารสัตว์	115	46.37
รวม	**248**	100

ลูกจ้างประจำ

ในปีงบประมาณ 2543 กองอาหารสัตว์มีลูกจ้างประจำในสังกัด จำนวน 11 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 2.06 ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์มี จำนวน 201 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 37.57 และสถานีอาหารสัตว์ มี จำนวน 323 อัตราคิดเป็นร้อยละ 60.37 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อัตราลูกจ้างประจำกองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานีอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2543

หน่วยงาน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
กองอาหารสัตว์	11	2.06
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์	201	37.57
สถานีอาหารสัตว์	323	60.37
รวม	**535**	**100**

ลูกจ้างชั่วคราว

กองอาหารสัตว์ได้รับงบประมาณค่าจ้างชั่วคราวทั้งสิ้น 1,213 อัตรา แยกเป็นงบประมาณจากงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ 1,153 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 95 เมื่อเทียบกับงบประมาณจากงานค้นคว้าและวิจัยด้านการผลิตสัตว์มี 60 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 5 ดังตารางที่ 4 โดยอัตราลูกจ้างชั่วคราวดังกล่าว กระจายอยู่ตามศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ 8 แห่ง และสถานีอาหารสัตว์ 25 แห่ง

ตารางที่ 4 อัตราลูกจ้างชั่วคราว จากงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และงานค้นคว้าและวิจัยด้านการผลิตสัตว์

ประเภท	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์	1,153	95
ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน		
-มีวุฒิ	38	3.1
-คนงาน	103	8.5
ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน		
-คนงาน	1,012	83.4
งานค้นคว้าและวิจัยด้านการ	60	5
ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน		
-มีวุฒิ	2	0.2
ลูกจ้างชั่วคราวรายวัน		
-คนงาน	58	4.8
รวม	**1,213**	**100**

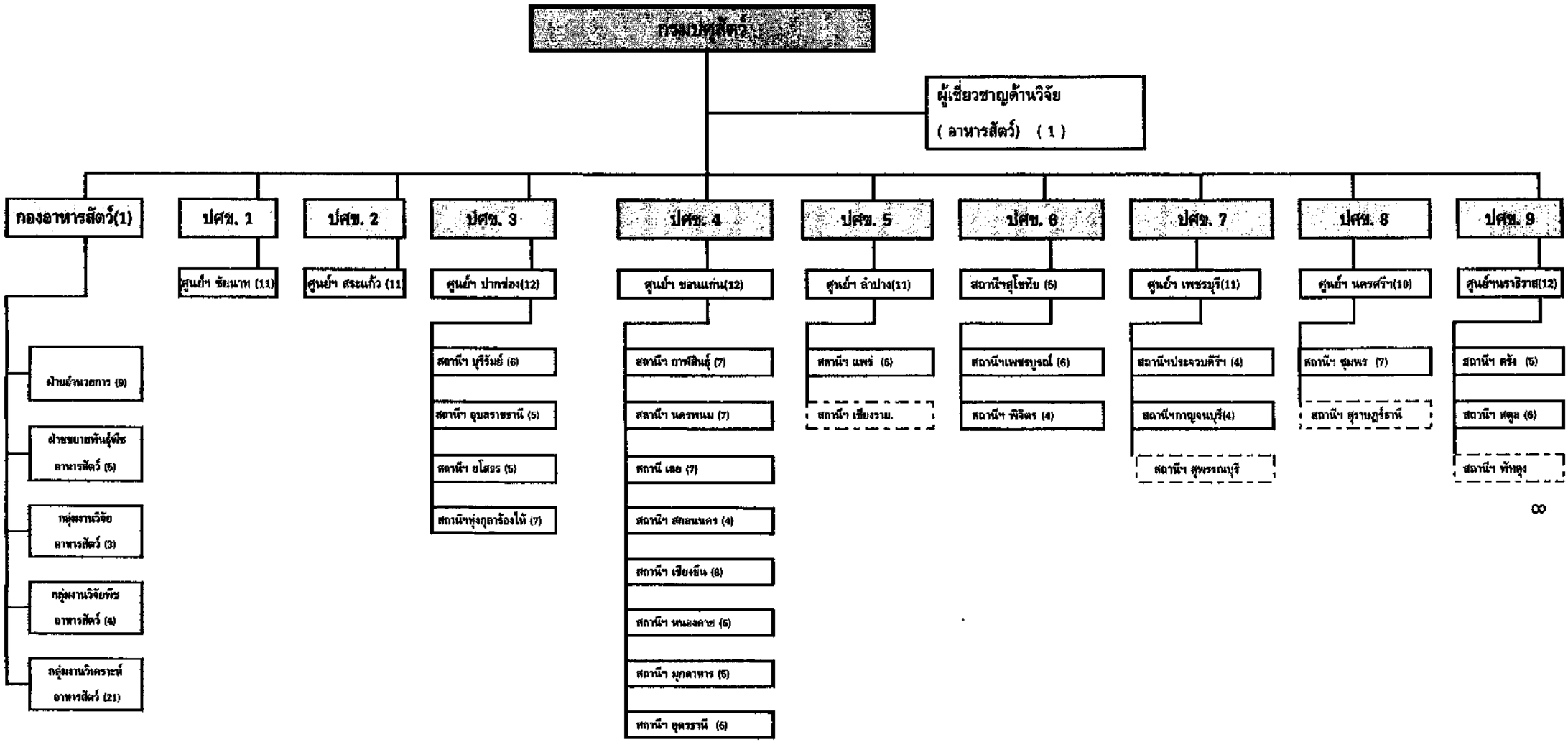

หมายเหตุ - ตัวเลขในวงเล็บคืออัตรากำลังข้าราชการ

- เส้นประหมายถึงหน่วยงานที่ตั้งใหม่มีแผนการปฏิบัติงานในปี 2543 แล้ว แต่ยังไม่ปรากฏในกรอบอัตรากำลัง

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงโครงสร้างของ กรมปศุสัตว์ เฉพาะในส่วนของกองอาหารสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ ตามบันทึกสรุปการจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปี (2537 - 2539 กรมปศุสัตว์)

แผนปฏิบัติงานปี 2543

ก. **<u>แผนงานพัฒนาการผลิตด้านการปศุสัตว์</u>**

- **งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์**

วัตถุประสงค์ - พัฒนาเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์

- พัฒนาการจัดการใช้ประโยชน์อาหารสัตว์และพืชอาหารสัตว์
- พัฒนาการผลิตและสำรองเสบียงสัตว์

กิจกรรมหลัก

1. พัฒนาเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์

1.1 ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	200,000	กก.
- เมล็ดพันธุ์หลัก	90	กก.
- เมล็ดพันธุ์ขยาย	79,910	กก.
- เมล็ดพันธุ์จำหน่าย	120,000	กก.
1.2 ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์	3,550/10,200	ตัวอย่าง/รายการ
1.3 พัฒนาการตลาดเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์	4	แห่ง
1.4 ผลิตหน่อพันธุ์พืชอาหารสัตว์	990,000	กก.
1.5 ทดสอบเทคโนโลยีพืชอาหารสัตว์	198	ไร่
1.6 สาธิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์	33	แห่ง
1.7 สาธิตการขยายพันธุ์และเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์	660	ราย

2. พัฒนาการจัดการใช้ประโยชน์อาหารสัตว์และพืชอาหารสัตว์

2.1 ทดสอบเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์และการจัดการ	42	เรื่อง
2.2 สาธิตเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์และการจัดการ	840	ราย
2.3 บริการคำนวณสูตรอาหารสัตว์	300	ราย
1.4 บริการวิเคราะห์อาหารสัตว์	1,300/3,900	ตัวอย่าง/รายการ
2.5 ให้คำแนะนำด้านอาหารสัตว์	20,000	ราย
2.6 จัดนิทรรศการด้านอาหารสัตว์	33	ครั้ง

3. พัฒนาการผลิตและสำรองเสบียงสัตว์

3.1 สำรองเสบียงสัตว์เพื่อสนับสนุนเกษตรกรและผู้ประสบภัยธรรมชาติ		
- พืชอาหารสัตว์แห้ง	5,700,000	กก.
- พืชอาหารสัตว์หมัก	1,440,000	กก.
- พืชอาหารสัตว์สด	1,800,000	กก.

3.2 ทดสอบเทคโนโลยีการผลิตเสบียงสัตว์	66 เรื่อง
3.3 สาธิตเทคโนโลยีการผลิตเสบียงสัตว์	660 ราย
3.4 สนับสนุนเกษตรกรผลิตเสบียงสัตว์	1,790 ราย
3.5 พัฒนาตลาดเสบียงสัตว์	20 แห่ง

ข. <u>แผนงานส่งเสริมการปศุสัตว์</u>

- **งานส่งเสริมการปศุสัตว์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ**

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมหลัก

1. โครงการสวนพระองค์ฟาร์มโคนมสาธิต สวนจิตรลดา
   (โดยศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง จ.นครราชสีมา)
2. งานพัฒนาปศุสัตว์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการทับทิมสยาม 03
   (โดยศูนย์วิจัยอาหารสัตว์สระแก้ว จ.สระแก้ว)
3. โครงการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติห้วยน้ำหยาด เพื่อสนองพระราชดำริ ด้านการอนุรักษ์และจัดการน้ำ บ้านโคกตาดทอง บ้านป่าโจดดงบัง ตำบลค้อเขียว อ.วาริชภูมิ จ.สกลนคร
   (โดยสถานีอาหารสัตว์สกลนคร จ.สกลนคร)
4. โครงการปลูกพืชอาหารสัตว์สนับสนุนศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยตามพระราชดำริ
   (โดยศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ลำปาง จ.ลำปาง)
5. การพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
   (โดยศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช)
6. โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
   (โดยศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส จ.นราธิวาส)
7. โครงการปรับปรุงแปลงหญ้าหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ
   (โดยศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส จ.นราธิวาส)
8. โครงการผลิตอาหารช้างสำคัญ
   (โดยสถานีอาหารสัตว์สกลนคร)
9. โครงการศึกษาและพัฒนาพื้นที่แหล่งเสื่อมโทรม ต.เขาระงุ้มเพื่อเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
   (โดยศูนย์วิจัยอาหารสัตว์เพชรบุรี จ.เพชรบุรี)

- **ผลิตเมล็ดพันธุ์สนับสนุน กองส่งเสริมการปศุสัตว์ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตและรับซื้อในราคาประกัน**

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมอาชีพการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์แก่เกษตรกรในพื้นที่ที่เหมาะสมให้รายได้เพิ่มขึ้นสามารถยึดเป็นอาชีพหลักในอนาคตต่อไป

กิจกรรมหลัก ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์โดยเกษตรกร 78,725 กิโลกรัม

ค. <u>แผนงานวิจัยการปศุสัตว์</u>

- **งานค้นคว้าและวิจัยด้านการผลิตสัตว์**

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้พันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพและให้ผลผลิตสูงที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ด้านอาหารสัตว์ที่จะสามารถจะนำไปพัฒนาสูตรอาหารสัตว์และวิธีการให้อาหารสัตว์ที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรต่อไป

กิจกรรมหลัก

1. วิจัยการปรับปรุงพันธุ์พืชอาหารสัตว์และการจัดการพืชอาหารสัตว์ 37 โครงการ
2. วิจัยเพื่อพัฒนาสูตรและการให้อาหารสัตว์ 16 โครงการ
3. ศึกษาคุณค่าทางโภชนะของอาหารสัตว์ 10 โครงการ

- **ความหลากหลายทางชีวภาพทางด้านปศุสัตว์**

วัตถุประสงค์
- สำรวจและรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง
- รวบรวมข้อมูลทางด้านพันธุกรรมของพืชอาหารสัตว์ของประเทศ
- เก็บรักษาเชื้อพันธุ์เพื่อใช้ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอาหารสัตว์

กิจกรรมหลัก

1. รวบรวมข้อมูลพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง 1 โครงการ
2. สำรวจรวบรวมทางพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง 2 โครงการ

ง. <u>โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ</u>

1. โครงการความร่วมมือวิจัยทางการเกษตรระหว่างกรมปศุสัตว์และศูนย์วิจัยการเกษตรนานาชาติแห่งประเทศญี่ปุ่น (JIRCAS)
2. โครงการร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์กับ JFCSA
3. โครงการพืชอาหารสัตว์ เพื่อเกษตรกรรายย่อย (FSP)
4. โครงการความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์กับ JICA "โครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ"

งบประมาณ

ปีงบประมาณ 2543 กองอาหารสัตว์ ได้รับงบประมาณ งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ 172,992,400 บาท และงานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ 6,426,500 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 179,418,900 บาท ใช้จ่ายไปทั้งสิ้น 177,255,054.83 บาท คิดเป็นร้อยละ 98.79 เปอร์เซ็นต์ของเงินงบประมาณที่ได้รับทั้งหมดแยกเป็นงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ 170,647,911.46 บาท และงานด้านค้นคว้าและวิจัยทางสัตวบาล 6,607,143.37 บาท ดังตารางที่ 5 และแสดงรายละเอียดแยกตามหมวดรายจ่ายไว้ในตารางที่ 6

ตารางที่ 5 งบประมาณที่ได้รับ และรายจ่ายจริงของกองอาหารสัตว์ปี 2543 จำแนกตามแผนงาน/งาน

แผนงาน	งบประมาณที่ได้รับ (บาท)	รายจ่ายจริง (บาท)	เปอร์เซ็นต์การใช้จ่ายเงิน
แผนงานพัฒนาการผลิตด้านการปศุสัตว์			
- งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์	172,992,400.00	170,647,911.46	98.64
แผนงานวิจัยการปศุสัตว์			
- งานค้นคว้าและวิจัยทางสัตวบาล	6,426,500.00	6,607,143.37	102.81
รวม	**179,418,900.00**	**177,255,054.83**	**98.79**

ตารางที่ 6 งบประมาณที่ได้รับและรายจ่ายจริงของกองอาหารสัตว์ปี 2543 จำแนกตามหมวดรายจ่าย

ประเภทงาน	เงินเดือนและค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์							
งบประมาณได้รับปี 2543	104,508,700	26,904,600	33,129,900	1,896,300	6,552,900	-	172,992,400
รายจ่ายจริงปี 2543	99,863,220.95	26,856,049.30	31,138,250.76	2,638,572.55	7,047,585.60	3,104,232.30	170,647,911.46
คงเหลือ	**4,645,479.05**	**48,550.70**	**1,991,649.24**	**-742,272.55**	**-494,685.60**	**-3,104,232.30**	**2,344,488.54**
งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ส่วนของกองอาหารสัตว์)							
งบประมาณได้รับปี 2543	-	1,172,600	4,937,100	316,800	-	-	6,426,500
รายจ่ายจริงปี 2543	-	1,128,796.28	4,988,461.21	489,885.88	-	-	6,607,143.37
คงเหลือ	**0.00**	**43,803.72**	**-51,361.21**	**-173,085.88**	**0.00**	**0.00**	**-180,643.37**

เมื่อรวมเงินงบประมาณที่กองอาหารสัตว์ได้รับจากงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์และงานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ โดยจำแนกตามหมวดรายจ่าย (ตารางที่ 7) ปรากฏว่ากองอาหารสัตว์ใช้เงินในหมวดค่าสาธารณูปโภค เป็นเงิน 3,128,458.43 บาท คิดเป็นร้อยละ 141.36 ของงบประมาณที่ได้รับ โดยขอปรับลดงบประมาณมาจากหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุทำให้การใช้เงินในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยวัสดุลดลงโดยใช้จ่ายไปทั้งสิ้น 36,126,711.97 บาท คิดเป็นร้อยละ 94.90 ของงบประมาณที่ได้รับ หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างใช้จ่ายไป 7,047,585.60 บาท คิดเป็นร้อยละ 107.55 เนื่องจากเปลี่ยนหมวดค่าตอบแทนใช้สอยวัสดุเป็นค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เพื่อปรับปรุงอาคารที่ทำการของกลุ่มงานวิเคราะห์อาหารสัตว์ จำนวน 652,000 บาท ส่วนหมวดเงินเดือนค่าจ้างประจำและหมวดค่าจ้างชั่วคราว มีการใช้จ่ายจริงใกล้เคียงกับงบประมาณที่ได้รับคิดเป็นร้อยละ 95.55 และ 99.67 ตามลำดับ หมวดรายจ่ายอื่น ได้รับเพิ่มเติมจากแผนงานอื่น เพื่อใช้ในการผลิตเสบียงสัตว์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย จำนวน 3,104,232.30 บาท

ตารางที่ 7 การใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2543 รวมงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และงานค้นคว้า และวิจัยการผลิตสัตว์ จำแนกตามหมวดรายจ่าย

หมวดรายจ่าย	งบประมาณที่ได้รับ (บาท)	จ่ายจริง (บาท)	เปอร์เซ็นต์การใช้จ่ายเงิน
เงินเดือนและค่าจ้างประจำ	104,508,700	99,863,220.95	95.55
ค่าจ้างชั่วคราว	28,077,200	27,984,845.58	99.67
ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	38,067,000	36,126,711.97	94.90
ค่าสาธารณูปโภค	2,213,100	3,128,458.43	141.36
รายจ่ายอื่น	-	3,104,232.30	100.00
ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	6,552,900	7,047,585.60	107.55
รวม	**179,418,900**	**177,255,054.83**	**98.79**

เปรียบเทียบเงินงบประมาณที่กองอาหารสัตว์ได้รับและใช้ไปในปีงบประมาณ 2543 กองอาหารสัตว์ใช้เงินในหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำมากที่สุดเป็นเงิน 99,863,220.95 บาทคิดเป็นร้อยละ 56 ของงบประมาณที่ได้รับทั้งหมดที่เหลือเป็นหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ เป็นเงิน 36,126,711.97 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 หมวดค่าจ้างชั่วคราว เป็นเงิน 27,984,845.58 บาท คิดเป็นร้อยละ 16 หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เป็นเงิน 7,047,585.60 บาท คิดเป็นร้อยละ 4 หมวดค่าสาธารณูปโภคเป็นเงิน 3,128,458.43 บาท คิดเป็นร้อยละ 2 และหมวดรายจ่ายอื่น เป็นเงิน 3,104,232.30 บาท คิดเป็นร้อยละ 2 ดังภาพที่ 3

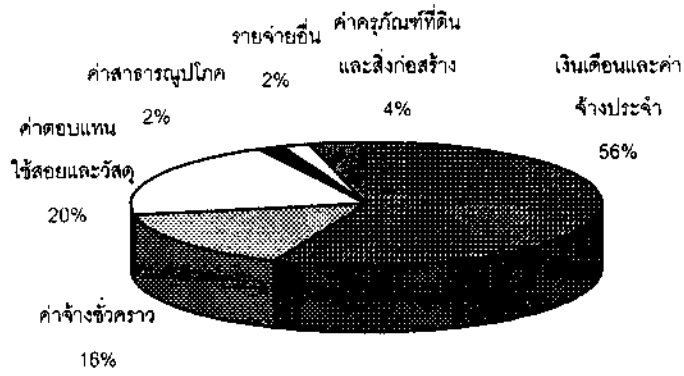

ภาพที่ 3 แสดงสัดส่วนการใช้จ่ายเงินงบประมาณปี 2543 รวมงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ และงานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ตามหมวดรายจ่าย

เมื่อจำแนกเงินงานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่กองอาหารสัตว์ได้รับออกเป็นภาคต่างๆ ปรากฏว่า ในส่วนกลางใช้เงินไปทั้งสิ้น 11,476,031.31 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.72 ภาคกลางใช้เงิน 29,816,156.06 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.47 ภาคเหนือใช้เงิน 23,561,309.03บาท คิดเป็นร้อยละ 13.81 ภาคใต้ใช้เงิน 24,349,053.88 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.27 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้เงิน 81,445,361.18บาท คิดเป็นร้อยละ 47.73 ดังตารางที่ 8 - 12

ส่วนงานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์นั้นในส่วนกลางใช้เงินไปทั้งสิ้น 841,078.28 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.73 ภาคกลางใช้เงินไป 1,806,603.74 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.34 ภาคเหนือใช้เงินไป 655,422.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.92 ภาคใต้ใช้เงินไป 748,703.94 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.33 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้เงินไป 2,555,334.54 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.68 ดังตารางที่ 13 - 17

ตารางที่ 8 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในส่วนกลาง)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1. กองอาหารสัตว์	7,445,260.00	1,054,252.00	56,624.52	215,400.00	1,171,612.33	772,384.46	-	108,498.00	652,000.00	-	11,476,031.31
รวม	**7,445,260.00**	**1,054,252.00**	**56,624.52**	**215,400.00**	**1,171,612.33**	**772,384.46**	**0.00**	**108,498.00**	**652,000.00**	**0.00**	**11,476,031.31**

ตารางที่ 9 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในเขตภาคกลาง)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1. ศูนย์ฯ ชัยนาท	2,234,250.00	3,120,336.67	1,055,034.87	-	245,838.24	1,063,933.90	77,310.27	21,000.00	-	-	7,817,703.95
2. ศูนย์ฯเพชรบุรี	2,210,133.55	2,698,143.54	806,654.30	-	247,059.87	849,364.98	61,858.05	82,604.00	-	-	6,955,818.29
3. ศูนย์ฯสระแก้ว	2,229,641.00	1,941,360.00	1,334,716.05	-	339,529.30	841,767.56	65,793.78	133,200.00	-	-	6,886,007.69
4.ศูนย์ฯประจวบฯ	548,880.00	636,480.00	1,114,229.60	-	205,988.90	422,432.10	59,500.00	77,800.00	-	-	3,065,310.60
5.สถานีฯกาญจนบุรี	543,836.13	471,480.00	760,073.61	-	120,879.26	240,672.15	49,470.45	-	-	-	2,186,411.60
6.สถานีฯสุพรรณบุรี	-	-	911,606.58	8,400.00	458,891.10	583,008.51	66,997.74	-	876,000.00	-	2,904,903.93
รวม	**7,766,740.68**	**8,867,800.21**	**6,982,315.01**	**8,400.00**	**1,618,186.67**	**4,001,179.20**	**380,930.29**	**314,604.00**	**876,000.00**	**0.00**	**29,816,156.06**

ตารางที่ 10 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในเขตภาคเหนือ)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1. ศูนย์ฯ ลำปาง	1,775,871.39	2,347,080.00	623,235.00	11,800.00	364,440.82	886,443.38	76,698.15	270,800.00	-	-	6,356,368.74
2. สถานีฯเพชรบูรณ์	986,820.00	2,040,149.67	452,775.85	-	81,868.37	731,018.41	112,410.01	82,700.00	-	-	4,487,742.31
3. สถานีฯแพร่	1,144,560.00	1,757,160.00	453,468.00	-	105,972.90	536,216.88	63,529.51	82,700.00	-	-	4,143,607.29
4.สถานีฯเชียงราย	-	-	911,909.65	-	130,240.59	431,257.81	52,300.00	50,600.00	-	-	1,576,308.05
5.สถานีฯสุโขทัย	809,080.00	1,961,880.00	755,496.55	-	87,707.79	788,102.43	64,352.52	329,500.00	-	-	4,796,119.29
6.สถานีฯพิจิตร	491,400.00	351,120.00	820,858.25	-	166,693.29	304,992.75	66,099.06	-	-	-	2,201,163.35
รวม	**5,207,731.39**	**8,457,389.67**	**4,017,743.30**	**11,800.00**	**936,923.76**	**3,678,031.66**	**435,389.25**	**816,300.00**	**0.00**	**0.00**	**23,561,309.03**

ตารางที่ 11 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในเขตภาคใต้)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1. ศูนย์ฯ นราธิวาส	1,661,172.42	1,555,560.00	661,307.50	-	249,638.94	640,370.17	65,781.68	27,300.00	-	-	4,861,130.71
2. ศูนย์ฯนครศรีฯ	1,445,743.87	659,550.00	1,032,477.10	-	316,974.32	659,225.48	97,899.29	827,000.00	-	-	5,038,870.06
3. สถานีฯชุมพร	1,132,080.00	1,760,280.00	471,900.80	-	157,614.14	471,671.23	49,599.38	-	-	-	4,043,145.55
4.สถานีฯตรัง	672,100.00	744,000.00	717,991.00	10,000.00	179,243.12	474,588.89	74,186.04	36,400.00	-	-	2,908,509.05
5.สถานีฯสตูล	804,170.50	1,229,640.00	698,813.00	-	125,722.79	581,477.97	73,788.83	78,200.00	-	-	3,591,813.09
6.สถานีฯสุราษฎร์ธานี	-	-	929,106.00	-	131,122.09	397,259.70	49,499.18	82,700.00	-	-	1,589,686.97
7.สถานีฯพัทลุง	-	-	1,228,699.10	-	90,835.90	493,963.45	65,400.00	437,000.00	-	-	2,315,898.45
รวม	**5,715,266.79**	**5,949,030.00**	**5,740,294.50**	**10,000.00**	**1,251,151.30**	**3,718,556.89**	**476,154.40**	**1,488,600.00**	**0.00**	**0.00**	**24,349,053.88**

ตารางที่ 12 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ (ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1. ศูนย์ฯ ขอนแก่น	2,580,360.00	3,164,462.00	1,306,830.79	12,900.00	548,245.29	1,495,352.63	166,573.27	408,600.00	-	150,000.00	9,833,323.98
2. ศูนย์ฯปากช่อง	2,442,590.00	6,014,400.00	1,303,689.82	34,200.00	395,987.20	1,417,808.03	215,299.91	82,700.00	-	2,354,232.30	14,260,907.26
3. สถานีฯเลย	1,149,960.00	2,638,663.33	623,235.05	-	63,430.90	752,936.00	83,100.10	73,000.00	-	-	5,384,325.38
4.สถานีฯเชียงยืน	1,235,640.00	3,641,400.00	1,092,823.66	-	399,214.17	749,906.15	109,823.34	340,600.00	-	100,000.00	7,669,407.32
5.สถานีฯสกลนคร	642,720.00	1,014,480.00	925,138.35	-	78,116.16	891,016.70	91,692.80	76,900.00	-	-	3,720,064.01
6.สถานีฯบุรีรัมย์	873,903.33	189,840.00	1,503,413.60	-	166,610.50	882,718.09	90,222.60	483,000.00	-	-	4,189,708.12
7.สถานีฯทุ่งกุลาร้องไห้	1,083,420.00	2,883,960.00	1,112,839.55	18,200.00	179,106.44	1,081,090.49	120,300.00	258,700.00	-	100,000.00	6,837,616.48
8.สถานีฯหนองคาย	1,058,820.00	1,984,440.00	414,986.85	-	99,270.20	356,966.66	55,679.39	-	-	-	3,970,163.10
9.สถานีฯกาฬสินธุ์	911,280.00	2,032,440.00	396,784.50	-	36,779.42	502,120.58	72,600.00	447,600.00	-	100,000.00	4,499,604.50
10.สถานีฯยโสธร	804,000.00	2,109,480.00	321,036.25	-	163,356.00	699,599.10	51,011.54	96,600.00	-	100,000.00	4,345,082.89
11.สถานีฯอุบลฯ	634,423.55	1,295,520.00	433,933.50	-	66,403.56	759,120.70	49,498.47	-	-	100,000.00	3,338,899.78
12.สถานีฯมุกดาหาร	671,180.00	983,880.00	358,995.50	-	107,689.00	485,522.09	79,900.00	64,991.80	-	-	2,752,158.39
13.สถานีฯนครพนม	784,248.00	1,827,000.00	490,973.50	-	69,744.00	439,856.00	63,700.00	64,991.80	-	-	3,740,513.30
14.สถานีฯอุดรธานี	1,130,040.00	3,617,200.00	774,391.05	16,400.00	205,562.88	569,395.55	96,697.19	393,900.00	-	100,000.00	6,903,586.67
											0.00
รวม	**16,002,584.88**	**33,397,165.33**	**11,059,071.97**	**81,700.00**	**2,579,515.72**	**11,083,408.77**	**1,346,098.61**	**2,791,583.60**	**0.00**	**3,104,232.30**	**81,445,361.18**

ตารางที่ 13 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในส่วนกลาง)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1.กองอาหารสัตว์	-	-	50,264.52	-	407,696.59	383,117.17	-	-	-	-	841,078.28
รวม	**0.00**	**0.00**	**50,264.52**	**0.00**	**407,696.59**	**383,117.17**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**841,078.28**

ตารางที่ 14 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในเขตภาคกลาง)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1.ศูนย์ฯชัยนาท	-	-	160,425.00	21,900.00	119,969.10	316,646.16	61,384.07	-	-	-	680,324.33
2.ศูนย์ฯเพชรบุรี	-	-	106,415.25	11,400.00	101,600.00	444,398.84	35,603.82	-	-	-	699,417.91
3.ศูนย์ฯสระแก้ว	-	-	71,300.00	5,340.00	131,212.00	170,111.41	48,898.09	-	-	-	426,861.50
รวม	**0.00**	**0.00**	**338,140.25**	**38,640.00**	**352,781.10**	**931,156.41**	**145,885.98**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**1,806,603.74**

ตารางที่ 15 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในเขตภาคเหนือ)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1.ศูนย์ฯลำปาง	-	-	106,950.00	-	126,759.00	285,636.42	35,897.86	-	-	-	555,243.28
2.สถานีฯสุโขทัย	-	-	-	-	6,050.00	71,546.10	22,583.49	-	-	-	100,179.59
รวม	**0.00**	**0.00**	**106,950.00**	**0.00**	**132,809.00**	**357,182.52**	**58,481.35**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**655,422.87**

ตารางที่ 16 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในเขตภาคใต้)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1.ศูนย์ฯนราธิวาส	-	-	124,775.00	-	142,900.30	153,796.02	36,892.25	-	-	-	458,363.57
2.ศูนย์ฯนครศรีธรรมฯ	-	-	29,946.00	-	75,516.85	148,978.62	35,898.90	-	-	-	290,340.37
รวม	**0.00**	**0.00**	**154,721.00**	**0.00**	**218,417.15**	**302,774.64**	**72,791.15**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**748,703.94**

ตารางที่ 17 การใช้เงินงบประมาณปี 2543 งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์ (ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

หน่วยงาน	เงินเดือน	ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้างชั่วคราว	ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	ค่าครุภัณฑ์	ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	รายจ่ายอื่น	รวม
1.ศูนย์ฯขอนแก่น	-	-	160,425.00	28,400.00	132,223.25	596,077.78	93,828.23	-	-	-	1,010,954.26
2.ศูนย์ฯปากช่อง	-	-	318,295.51	-	111,852.00	980,142.75	118,899.17	-	-	-	1,529,189.43
3.สถานีฯหุ่งกุลาร้องไห้	-	-	-	-	-	15,190.85	-	-	-	-	15,190.85
รวม	**0.00**	**0.00**	**478,720.51**	**28,400.00**	**244,075.25**	**1,591,411.38**	**212,727.40**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**2,555,334.54**

ผลการปฏิบัติงาน
ปีงบประมาณ 2543

สรุปผลการปฏิบัติงานบริหารทั่วไปของส่วนกลาง กองอาหารสัตว์ ปีงบประมาณ 2543

กองอาหารสัตว์เฉพาะในส่วนกลาง มีผลการปฏิบัติงานบริหารทั่วไปปีงบประมาณ 2543 ดังตารางที่ 18 จำแนกตามขนิดงานที่ปฏิบัติได้ ดังนี้

1. ***งานสารบรรณ*** ลงทะเบียนรับ-ส่งหนังสือ จัดพิมพ์หนังสือ รายงาน บันทึก

2. ***งานแผนงานและประเมินผล*** จัดทำแผนงานประจำปี แผนงานประจำงวด รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือน สถิติผลการปฏิบัติงาน จัดทำรายงานผลการวิจัยและรายงานประจำปี

3. ***งานการเงินและงบประมาณ*** จัดทำงบประมาณประจำปี จัดสรรเงิน โอนเงิน รายงานการใช้จ่ายงบประมาณและตรวจสอบหลักฐานการเบิกจ่าย

4. ***งานพัสดุ*** จัดซื้อและควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ ตรวจสอบพัสดุประจำปี จัดทำทะเบียนรับจ่ายพัสดุ

5. ***งานโรเนียวและถ่ายเอกสาร*** โรเนียวเอกสาร ถ่ายเอกสาร

ตารางที่ 18 ผลปฏิบัติงานบริหารทั่วไป (เฉพาะในส่วนกลาง กองอาหารสัตว์)

งาน/กิจกรรม	หน่วย	ผลรวม
1. งานสารบรรณ		
1.1 ลงทะเบียนรับหนังสือ	เรื่อง	16,548
1.2 ลงทะเบียนส่งหนังสือ	เรื่อง	20,480
1.3 จัดพิมพ์หนังสือ รายงาน โครงการวิจัย	หน้า	2,600
1.4 บันทึก ครุฑ	หน้า	2,200
2. งานแผนงาน/ประเมินผล		
2.1 จัดทำแผนงานการปฏิบัติงาน	แผนงาน	2
2.2 จัดทำผลงาน/รายงานประจำเดือน	รายงาน	24
2.3 จัดทำสถิติผลการปฏิบัติงาน	รายงาน	24
2.4 จัดทำรายงานผลงานวิจัยและรายงานประจำปี	เรื่อง/เล่ม	2/530
3. งานการเงิน/งบประมาณ		
3.1 จัดทำงบประมาณประจำปี	หน่วยงาน	33
3.2 จัดสรรเงินให้หน่วยงานต่าง ๆ	หน่วยงาน	33
3.3 โอนเงินงบประมาณเบิกจ่ายส่วนภูมิภาค	ครั้ง/หน่วยงาน	160/33
3.4 จัดทำรายงานแสดงรายจ่ายเงินงบประมาณประจำเดือน	รายงาน	12
4. งานพัสดุ		
4.1 การจัดซื้อและควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ	เรื่อง	149
4.2 การตรวจสอบพัสดุประจำปี	ครั้ง	1
4.3 จัดทำทะเบียนรับจ่ายพัสดุ	รายการ	155
5. โรเนียวและถ่ายเอกสาร		
5.1 โรเนียวเอกสาร	แผ่น	50,050
5.2 ถ่ายเอกสาร	แผ่น	150,500

งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์

ผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2543 (แยกตามกิจกรรม)

งานผลิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีพืชอาหารสัตว์พันธุ์ดีรวมทั้งเลี้ยงสัตว์ในปริมาณที่พอเพียงที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์สู่เกษตรกร ผลการปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2543 มีดังนี้

1) การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

กองอาหารสัตว์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ 2 ลักษณะคือการผลิตภายในศูนย์ฯ/สถานีอาหารสัตว์และการผลิตโดยเกษตรกร ศูนย์ฯ/สถานีอาหารสัตว์จะดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ในชั้นพันธุ์ขยาย (Registered Seed) และชั้นพันธุ์จำหน่าย(Commercial Seed) ส่วนเกษตรกรจะผลิตเมล็ดพันธุ์ในชั้นพันธุ์จำหน่ายเท่านั้น

ปีงบประมาณ 2543 ผลการปฏิบัติงานด้านผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ได้ผลผลิตใกล้เคียงกับเป้าหมาย การผลิตเมล็ดพันธุ์โดยศูนย์ฯ/สถานีฯได้ 131,503 กิโลกรัม คิดเป็น 93.99 เปอร์เซ็นต์ของเป้าหมาย (ตารางที่ 19) และผลิตเมล็ดพันธุ์โดยเกษตรกรได้ 244,196 กิโลกรัม คิดเป็น 98.17 เปอร์เซ็นต์ของเป้าหมาย (ตารางที่ 20) และแยกผลผลิตเมล็ดตามชนิดพันธุ์ได้ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 19 ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์โดยศูนย์ฯ/สถานีอาหารสัตว์ปีงบประมาณ 2543

ชนิด/ชั้นเมล็ดพันธุ์	แผน(กก.)	ผล(กก.)	เปอร์เซ็นต์
พันธุ์หญ้า			
- เมล็ดพันธุ์ขยาย(RS)	52,570	47,026	89.5
- เมล็ดพันธุ์จำหน่าย(CS)	47,000	45,530	96.9
พันธุ์ถั่ว			
- เมล็ดพันธุ์ขยาย(RS)	27,330	27,207	99.5
- เมล็ดพันธุ์จำหน่าย(CS)	13,000	11,740	90.3
รวม	139,900	131,503	93.99

ตารางที่ 20 ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์(พันธุ์จำหน่าย)โดยเกษตรกร ปีงบประมาณ 2543

แผนงาน/ชนิดพันธุ์	แผน(กก.)	ผล(กก.)	เปอร์เซ็นต์
แผนงานกองอาหารสัตว์			
- เมล็ดพันธุ์หญ้า	40,000	38,871	97.2
- เมล็ดพันธุ์ถั่ว	20,000	16,600	83
แผนงานกองส่งเสริมการปศุสัตว์			
- เมล็ดพันธุ์หญ้า	110,000	110,000	100
- เมล็ดพันธุ์ถั่ว	78,725	78,725	100
รวม	248,725	244,196	98.17

ตารางที่ 21 ผลผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของกรมปศุสัตว์ปีงบประมาณ 2543 (หน่วย : กิโลกรัม)

ชนิดพันธุ์	พันธุ์ขยาย (RS)	พันธุ์จำหน่าย (CS)	พันธุ์จำหน่ายโดยเกษตรกรตามแผนงาน (CS)		รวมทั้งหมด
			กองอาหารสัตว์	กองส่งเสริมการปศุสัตว์	
พันธุ์หญ้า					
- รูซี่	20,396	22,141	28,706	75,000	146,243
- กินนีสีม่วง	5,668	2,279	4,510	15,500	27,957
- อะตราตัม	13,243	3,895	3,655	17,500	38,293
- พลิแคทูลัม	3,580	11,276	2,000	2,000	18,856
- กรีนแพนิค	914	-	-	-	914
- ซีตาเรีย	140	-	-	-	140
- โรดส์	1,950	-	-	-	1,950
- ซิกแนลฯ	235	-	-	-	235
- ซอกั้มแดง	-	4,044	-	-	4,044
- อื่นๆ	900	1,895	-	-	2,795
รวม	**47,026**	**45,530**	**38,871**	**110,000**	**241,427**
พันธุ์ถั่ว					
- ฮามาต้า	3,000	-	9,000	40,000	52,000
- ท่าพระสไตโล	3,395	126	3,000	12,000	18,521
- คาวาลเคด	17,734	11,534	-	24,000	53,268
- บันดี	1,104	-	-	-	1,104
- ไมยรา	1,062	-	1,600	600	3,262
- ลิสงเถา	117	-	-	-	117
- เซนโตร	631	-	-	-	631
- โสนขน	59	-	-	-	59
- ซิราน	5	-	-	-	5
- มะแฮะ	100	-	-	-	100
- กระถิน	-	-	2,000	2,125	4,125
- อื่นๆ	-	80	1,000	-	27,287
รวม	**27,207**	**11,740**	**16,600**	**78,725**	**134,272**
รวมทั้งสิ้น	**74,233**	**57,270**	**55,471**	**188,725**	**375,699**

2) การทำความสะอาดและบรรจุเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ทั้งหมดที่ผลิตได้ จะทำความสะอาดและปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ก่อน คือ การลดความชื้น การทำให้เมล็ดพันธุ์มีความบริสุทธิ์เพิ่มขึ้น และตรวจสอบคุณภาพให้ได้มาตรฐานที่กองอาหารสัตว์กำหนดแล้วนำบรรจุกระสอบส่งให้หน่วยงานของกรมปศุสัตว์ตามแผนงาน/โครงการต่างๆต่อไป หน่วยงานที่ทำความสะอาดและบรรจุเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ได้แก่ ศูนย์ฯปากช่อง ศูนย์ฯขอนแก่น ศูนย์ฯนครศรีธรรมราช ศูนย์ฯนราธิวาส สถานีฯเชียงยืน และสถานีฯทุ่งกุลาร้องไห้ ผลการทำความสะอาดและบรรจุเมล็ดพันธุ์ในปี 2543 แสดงใน ตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการทำความสะอาดและบรรจุเมล็ดพันธุ์ ปีงบประมาณ 2543

หน่วยงาน	แผน(กก.)	ผล(กก.)	เปอร์เซ็นต์
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง	85,890	88,756	103
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่น	100,140	89,262	89
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นครศรีธรรมราช	9,520	9, 520	100
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส	5,750	4,916	85
สถานีอาหารสัตว์เชียงยืน	85,100	88,890	104
สถานีอาหารสัตว์ทุ่งกุลาร้องไห้	102,225	100,436	98
รวม	388,625	381,780	98

3) การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

หลังจากทำความสะอาดและปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์จะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์เพื่อให้มั่นใจว่ามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และใช้เป็นเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานในแปลงผลิต โดยเฉพาะการผลิตเมล็ดพันธุ์โดยเกษตรกร ซึ่งกรมปศุสัตว์รับซื้อคืนในราคาประกันจะต้องมีมาตรฐานตรงตามที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ในปีต่อไป

ในปีงบประมาณ 2543 กองอาหารสัตว์มีหน่วยงานที่ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ จำนวน 9 แห่ง ทำการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์รวมทั้งสิ้น 4,531 ตัวอย่าง จำนวน 12,757 รายการ มีรายละเอียดในตารางที่ 23 รายการการตรวจสอบคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ได้แก่ ความชื้น, ความบริสุทธิ์, ความมีชีวิต, ความงอกและน้ำหนัก 1,000 เมล็ด ดังรายละเอียดสรุปผลการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตโดยเกษตรกร ตารางที่ 24 ถึง 32 และที่ผลิตโดยศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ ตารางที่ 33 ถึง 48

ตารางที่ 23 สรุปผลการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ปี 2543

หน่วยงาน	จำนวนตัวอย่าง			จำนวนรายการ		
	เป้าหมาย	ผลงาน	%	เป้าหมาย	ผลงาน	%
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ลำปาง	300	717	239	800	2,033	254
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่น	1,200	1,861	155	3,600	5,341	148
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง	500	328	656	1,500	909	61
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ชัยนาท	300	364	121	1,100	1,204	109
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์เพชรบุรี	100	110	110	300	247	82
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นครศรีธรรมราช	200	182	91	600	503	84
ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส	150	151	101	500	472	94
สถานีอาหารสัตว์เชียงยืน	400	331	83	900	899	100
สถานีอาหารสัตว์ทุ่งกุลาร้องไห้	400	466	117	900	1,149	128
รวม	**3,550**	**4,510**	**127**	**10,200**	**12,757**	**125**

สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ปี 2543
เมล็ดที่ผลิตโดย เกษตรกร

ตารางที่ 24 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ารูซี่ของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนการรับซื้อ		เมล็ดหลังรับซื้อ		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้ารูซี่	ค่าเฉลี่ย	10.0 ± 1.7	96.2 ± 5.7	10.0 ± 1.3	96.2 ± 4.1	80.8 ± 13.4
	(ต่ำ – สูง)	5.4 – 17.1	55.0 – 100.0	5.8 – 13.1	71.0 – 99.9	0 – 99.0
	N	799	799	575	575	694
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 90	≤ 10	≥ 90	≥ 50

หมายเหตุ - เมล็ดก่อนการรับซื้อ

- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 447 ตัวอย่าง คิดเป็น 56 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 90 % จำนวน 52 ตัวอย่าง คิดเป็น 6 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังการรับซื้อ
- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 319 ตัวอย่าง คิดเป็น 55 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 90 % จำนวน 35 ตัวอย่าง คิดเป็น 6 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดที่มีความงอกต่ำกว่า 50 % มีจำนวน 24 ตัวอย่าง คิดเป็น 3 %ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 25 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ากินนีสีม่วงของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนการรับซื้อ		เมล็ดหลังรับซื้อ		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้ากินนีสีม่วง	ค่าเฉลี่ย	11.3 ± 2.4	79.4 ± 15.6	10.4 ± 1.6	78.6 ± 11.6	74.7 ± 9.9
	(ต่ำ – สูง)	6.1 – 17.3	32.6 – 99.7	7.2 – 13.7	38.9 – 99.0	43 – 94
	N	207	207	99	99	63
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 50	≤ 10	≥ 50	≥ 40

หมายเหตุ - เมล็ดก่อนการรับซื้อ

- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 141 ตัวอย่าง คิดเป็น 68 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 50 % จำนวน 30 ตัวอย่าง คิดเป็น 14 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังการรับซื้อ
- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 53 ตัวอย่าง คิดเป็น 54 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 50 % จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 1 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 26 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัมของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนการรับซื้อ		เมล็ดหลังรับซื้อ		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้าอะตราตัม	ค่าเฉลี่ย	12.4 ±2.0	76.4 ± 17.7	12.5 ± 0.7	77.2 ± 15.4	78.2 ± 11.7
	(ต่ำ – สูง)	5.1 – 16.5	26.6 - 99.8	11.1 - 14.0	36.7 – 99.7	36 – 95
	N	138	138	63	63	62
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 70	≤ 10	≥ 70	≥ 50

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนการรับซื้อ

- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 127 ตัวอย่าง คิดเป็น 92 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 70 % จำนวน 43 ตัวอย่าง คิดเป็น 31 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังการรับซื้อ
- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 63 ตัวอย่าง คิดเป็น 100 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 70 % จำนวน 15 ตัวอย่าง คิดเป็น 25 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดที่มีความงอกต่ำกว่า 50 % มีจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 2 %ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 27 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าพลิแคทูลั่มของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนการรับซื้อ		เมล็ดหลังรับซื้อ		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้าพลิแคทูลั่ม	ค่าเฉลี่ย	11.0 ± 0.5	92.6 ± 1.7	9.4 ± 0.4	92.3 ± 1.7	62.3 ± 2.3
	(ต่ำ – สูง)	10.4 – 11.8	90.3 – 96.3	8.5 – 9.9	90.1 - 96.2	59.0 – 68.0
	N	20	13	20	20	20
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 80	≤ 10	≥ 80	≥ 50

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนการรับซื้อ

- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 20 ตัวอย่าง คิดเป็น 100 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 28 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วฮามาต้าของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนการรับซื้อ		เมล็ดหลังรับซื้อ		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วฮามาต้า	ค่าเฉลี่ย	7.6 ± 0.8	74.4 ± 12.8	6.4 ± 0.7	70.2 ± 14.9	75.8 ± 12.1
	(ต่ำ - สูง)	5.3 – 9.8	32.3 – 99.5	4.1 – 7.8	32.3 – 97.1	38 – 97
	N	397	397	275	275	282
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 70	≤ 9	≥ 70	≥ 40

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนการรับซื้อ

- มีความชื้น สูงกว่า 9 % จำนวน 15 ตัวอย่าง คิดเป็น 4 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 70 % จำนวน 126 ตัวอย่าง คิดเป็น 32 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังการรับซื้อ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 70 % จำนวน 135 ตัวอย่าง คิดเป็น 49 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดที่มีความงอกต่ำกว่า 40 % มีจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็น 2 %ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 29 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วท่าพระสไตโลของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนการรับซื้อ		เมล็ดหลังรับซื้อ		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วท่าพระสไตโล	ค่าเฉลี่ย	4.8 ± 0.6	80.2 ± 9.1	4.3 ± 0.3	86.5 ± 4.7	97.1 ± 20.0
	(ต่ำ – สูง)	3.7 – 5.7	66.1 – 95.4	3.9 – 4.9	78.2 – 93.1	92.0 – 100
	N	26	26	8	8	26
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 70	≤ 9	≥ 70	≥ 40

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนการรับซื้อ

- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 70 % จำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็น 12 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 30 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วคาวาลเคดของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนการรับซื้อ		เมล็ดหลังรับซื้อ		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วคาวาลเคด	ค่าเฉลี่ย	10.5 ± 1.2	95.7 ± 3.1	9.6 ± 0.5	93.2 ± 2.5	72.5 ± 10.0
	(ต่ำ – สูง)	6.4 – 13.4	82.5 – 99.9	8.8 – 10.4	85.1 – 96.1	53.0 – 89.0
	N	94	94	40	40	57
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 90	≤ 9	≥ 90	≥ 50

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนการรับซื้อ

- มีความชื้น สูงกว่า 9 % จำนวน 86 ตัวอย่าง คิดเป็น 91 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 90 % จำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็น 4 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังรับซื้อ
- มีความชื้น สูงกว่า 9 % จำนวน 31 ตัวอย่าง คิดเป็น 78 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 90 % จำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็น 8 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 31 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วไมยราของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนการรับซื้อ		เมล็ดหลังรับซื้อ		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วไมยรา	ค่าเฉลี่ย	9.7 ± 0.3	97.7 ± 0.9	9.2 ± 0.3	97.1 ± 1.0	87.2 ± 4.1
	(ต่ำ - สูง)	9.1 - 10.2	96.0 - 99.0	8.5 - 9.7	95.7 - 98.8	80.0 - 94.0
	N	20	20	20	20	20
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 90	≤ 9	≥ 90	≥ 50

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนการรับซื้อ

- มีความชื้น สูงกว่า 9 % จำนวน 20 ตัวอย่าง คิดเป็น 100 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังรับซื้อ
- มีความชื้น สูงกว่า 9 % จำนวน 14 ตัวอย่าง คิดเป็น 70 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 32 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์กระถินของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
กระถิน	ค่าเฉลี่ย	9.3 ± 0.2	97.3 ± 0.5	9.1 ± 0.1	97.0 ± 0.6	86.2 ± 3.3
	(ต่ำ – สูง)	9.1 – 9.6	96.7 – 98.0	9.0 - 9.3	96.0 – 97.6	82.0 – 90.0
	N	5	5	5	5	5
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 98	≤ 9	≥ 98	≥ 60

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนการรับซื้อ

- มีความชื้น สูงกว่า 9 % จำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็น 100 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 98 % จำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็น 80 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังรับซื้อ
- มีความชื้น สูงกว่า 9 % จำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็น 80 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 98 % จำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็น 100 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

N **หมายถึง จำนวนตัวอย่างที่ตรวจสอบ**

\- **หมายถึง ไม่มีตัวอย่าง**

สรุปผลการตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ปี 2543
เมล็ดที่ผลิตโดย ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์

ตารางที่ 33 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ารูซี่ของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้ารูซี่	ค่าเฉลี่ย	9.2 ± 1.4	91.4 ±7.5	10.0 ± 0.8	95.6 ± 3.2	77.2 ± 7.5
	(ต่ำ - สูง)	5.8 – 11.1	68.7 – 99.0	9.0 – 11.0	84.0 – 99.0	55 – 89.0
	N	41	41	36	36	40
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 90	≤ 10	≥ 90	≥ 50

หมายเหตุ - เมล็ดก่อนทำความสะอาด

- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 9 ตัวอย่าง คิดเป็น 22 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 90 % จำนวน 9 ตัวอย่าง คิดเป็น 22 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังทำความสะอาด
- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 11 ตัวอย่าง คิดเป็น 31 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 90 % จำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็น 6 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 34 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ากินนีสีม่วงของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้ากินนีสีม่วง	ค่าเฉลี่ย	10.5 ± 1.3	61.9 ± 20.0	8.1 ± 1.0	87.3 ± 11.3	72.7 ± 18.8
	(ต่ำ - สูง)	6.0 – 13.7	14.8 – 93.6	6.1 - 9.8	40.4 – 98.7	27 – 92
	N	54	54	34	34	33
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 50	≤ 10	≥ 50	≥ 40

หมายเหตุ - เมล็ดก่อนทำความสะอาด

- มีความชื้น มากกว่า 10 % จำนวน 35 ตัวอย่าง คิดเป็น 65 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 50 % จำนวน 23 ตัวอย่าง คิดเป็น 43 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังทำความสะอาด
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 50 % จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 3 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดที่มีความงอกต่ำกว่า 40 % มีจำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็น 12 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ (จากสถานีฯอุดรธานี 1 ตัวอย่าง และ สถานีฯประจวบฯ 3 ตัวอย่าง)

ตารางที่ 35 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัมของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้าอะตราตัม	ค่าเฉลี่ย	10.7 ±1.2	70.8 ± 17.8	7.8 ± 1.6	86.8 ± 7.7	81.9 ± 15.3
	(ต่ำ – สูง)	5.9 – 12.9	18.5 – 99.7	5.0 - 10.4	64.6 - 99.3	42 - 98
	N	104	103	44	44	62
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 70	≤ 10	≥ 70	≥ 50

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนทำความสะอาด

- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 69 ตัวอย่าง คิดเป็น 66 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 70 % จำนวน 52 ตัวอย่าง คิดเป็น 50 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังทำความสะอาด
- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 2 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 70 % จำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็น 5 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดที่มีความงอกต่ำกว่า 50 % มีจำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็น 5 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ (สถานีฯสุโขทัย 1 ตัวอย่าง สถานีฯแพร่ 1 ตัวอย่าง สถานีฯนครพนม 1 ตัวอย่าง)

ตารางที่ 36 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าพลิแคทูลัมของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้าพลิแคทูลัม	ค่าเฉลี่ย	11.4 ± 1.1	79.1 ± 14.7	8.9 ± 0.9	86.9 ± 5.4	46.8 ± 19.1
	(ต่ำ – สูง)	9.6 – 14.8	49.5 – 96.2	7.7 – 10.8	72.0 – 94.1	20.5 - 81.0
	N	24	24	22	19	15
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 80	≤ 10	≥ 80	≥ 50

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนทำความสะอาด

- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 21 ตัวอย่าง คิดเป็น 88 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 80 % จำนวน 12 ตัวอย่าง คิดเป็น 50 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังทำความสะอาด
- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็น 9 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 80 % จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 5 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

- เมล็ดที่มีความงอกต่ำกว่า 50 % มีจำนวน 9 ตัวอย่าง คิดเป็น 60 %ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ (สถานีฯตรัง 2 ตัวอย่าง สถานีฯสตูล 4 ตัวอย่าง สถานีฯพัทลุง 1 ตัวอย่าง ศูนย์ฯนราธิวาส 2 ตัวอย่าง)

ตารางที่ 37 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้ากรีนแพนิคของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้ากรีนแพนิค	ค่าเฉลี่ย	9.9 ± 1.6	44.2 ± 18.8	8.7 ± 1.3	69.0 ± 13.9	67.6 ± 9.4
	(ต่ำ – สูง)	6.5 – 11.5	16.8 – 57.3	7.7 – 10.8	57.0 – 88.9	53.0 –78.0
	N	9	9	5	5	7
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 40	≤ 10	≥ 40	≥ 40

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนทำความสะอาด

- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็น 56 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 40 % จำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็น 33 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังทำความสะอาด
- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 20 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 38 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าโร๊ดส์ของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้าโร๊ดส์	ค่าเฉลี่ย	8.9 ± 1.4	89.6 ± 4.1	8.7 ± 1.5	89.5 ± 1.9	30.7 ± 11.7
	(ต่ำ – สูง)	6.3 - 11.2	82.6 – 94.7	7.0 – 9.7	87.3 – 90.9	14.0 – 47.0
	N	12	11	3	3	10
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 80	≤ 10	≥ 80	≥ 20

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนทำความสะอาด

- มีความชื้น สูงกว่า 10 % จำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็น 17 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังทำความสะอาด
- เมล็ดที่มีความงอกต่ำกว่า 20 % มีจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็น 20 %ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ (สถานีฯเชียงยืน 1 ตัวอย่าง ศูนย์ฯเพชรบุรี 1 ตัวอย่าง)

ตารางที่ 39 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าซีตาเรียของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
หญ้าซีตาเรีย	ค่าเฉลี่ย	10.2 ± 0.6	57.3 ± 7.0	8.3 ± 0	98.7 ± 0.2	28.0 ± 5.5
	(ต่ำ – สูง)	9.8 – 10.8	49.7 – 63.4	8.3	98.5 – 98.8	22 – 33
	N	3	3	2	2	3
	มาตรฐาน	≤ 10	≥ 60	≤ 10	≥ 60	≥ 20

ตารางที่ 40 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์หญ้าขอกั้มแดงของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ขอกั้มแดง	ค่าเฉลี่ย	10.4 ± 0.5	97.1 ± 1.2	9.5	99.3	94.0
	(ต่ำ – สูง)	10.0 – 10.9	96.3 – 98.5	9.5	99.3	94.0
	N	3	3	1	1	1

ตารางที่ 41 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วฮามาต้าของเกษตรกร

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วฮามาต้า	ค่าเฉลี่ย	6.8	53.8	7.1 ± 1.0	64.1 ± 11.3	70.0 ± 2.8
	(ต่ำ – สูง)	6.8	53.8	6.4 – 7.1	56.1 – 72.1	68.0 – 72.0
	N	1	1	2	2	2
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 70	≤ 9	≥ 70	≥ 40

<u>หมายเหตุ</u> - เมล็ดหลังทำความสะอาด

- เมล็ดที่มีความงอกต่ำกว่า 70 % มีจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 50 %ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ (สถานีฯเชียงยืน)

ตารางที่ 42 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วท่าพระสไตโลของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วท่าพระฯ	ค่าเฉลี่ย	4.3 ± 0.4	86.9 ± 0.2	4.3	80.4	98.5 ± 0.7
	(ต่ำ – สูง)	4.0 – 4.5	86.7 – 87.0	4.3	80.4	98.0 – 99.0
	N	2	2	1	1	2
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 70	≤ 9	≥ 70	≥ 40

ตารางที่ 43 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วคาวาลเคดของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วคาวาลเคด	ค่าเฉลี่ย	9.4 ± 1.2	95.0 ± 3.8	9.7 ± 1.6	97.7 ± 1.7	80.2 ± 12.6
	(ต่ำ – สูง)	6.8 – 11.0	86.1 – 99.7	7.0 – 11.9	95.1 – 99.4	52.0 – 94.0
	N	18	18	9	9	13
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 90	≤ 9	≥ 90	≥ 50

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนทำความสะอาด

- มีความชื้น สูงกว่า 9 % จำนวน 9 ตัวอย่าง คิดเป็น 50 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- ความบริสุทธิ์ ต่ำกว่า 90 % จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 6 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังทำความสะอาด
- มีความชื้น สูงกว่า 9 % จำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็น 67 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 44 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วเขนโตรของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วเขนโตร	ค่าเฉลี่ย	10.7 ± 0.8	96.3 ± 2.8	7.8 ± 1.2	97.9 ± 0.5	65.0 ± 8.0
	(ต่ำ – สูง)	10.0 – 13.4	86.3 – 98.7	6.6 – 10.6	96.9 – 98.6	44 - 70
	N	17	17	9	9	9
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 90	≤ 9	≥ 90	≥ 50

หมายเหตุ – เมล็ดก่อนทำความสะอาด

- มีความชื้น มากกว่า 9 % จำนวน 17 ตัวอย่าง คิดเป็น 100 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ
- เมล็ดหลังทำความสะอาด

- เมล็ดที่มีความงอก ต่ำกว่า 50 % จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็น 11 % ของตัวอย่างที่ตรวจสอบ (สถานีฯพัทลุง 1 ตัวอย่าง)

ตารางที่ 45 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วไมยราของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วไมยรา	ค่าเฉลี่ย	14.0 ± 1.2	97.4 ± 0.6	8.0 ± 2.0	95.4 ± 3.1	63.0 ± 3.0
	(ต่ำ – สูง)	13.2 – 14.9	97.0 – 97.9	5.0 – 9.8	92.0 – 98.0	60.0 – 66.0
	N	2	2	5	5	3
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 90	≤ 9	≥ 90	≥ 50

ตารางที่ 46 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์โสนขนของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
โสนขน	ค่าเฉลี่ย	-	-	9.1 ± 0.9	70.8 ± 2.5	60
	(ต่ำ – สูง)	-	-	7.8 – 9.8	68.3 – 74.6	60
	N	-	-	5	5	1

ตารางที่ 47 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์ถั่วมะแฮะของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
ถั่วมะแฮะ	ค่าเฉลี่ย	16.2	98.61	10.1	98.61	-
	N	1	1	1	1	-

ตารางที่ 48 ผลการตรวจสอบเมล็ดพันธุ์กระถินของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ชนิดเมล็ดพันธุ์		เมล็ดก่อนทำความสะอาด		เมล็ดหลังทำความสะอาด		
		ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความชื้น	ความบริสุทธิ์	ความงอก
		%	%	%	%	%
กระถิน	ค่าเฉลี่ย	9.3	98.8	-	-	-
	N	1	1	-	-	-
	มาตรฐาน	≤ 9	≥ 98	≤ 9	≥ 98	≥ 60

N หมายถึง จำนวนตัวอย่างที่ตรวจสอบ

- หมายถึง ไม่มีตัวอย่าง

4) การใช้เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ผลิตได้ในปีงบประมาณ 2543 จำนวน 375,699 กิโลกรัมรวมกับเมล็ดพันธุ์คงเหลือจากปีงบประมาณ 2542 ที่เก็บรักษาไว้ที่คลังเก็บเมล็ดพันธุ์ จำนวน 39,577 กิโลกรัม กองอาหารสัตว์ได้นำไปจำหน่าย จ่ายและแจกเกษตรกร,จ่ายหน่วยงานต่างๆของกรมปศุสัตว์และจ่ายหน่วยงานราชการอื่นๆ ดังต่อไปนี้

4.1 แจกเมล็ดพันธุ์ให้เกษตรกรและหน่วยงานราชการต่างๆ จำนวน 8,980 ราย รวม 63,687 กิโลกรัม

4.2 ขายเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์แก่เกษตรกรและหน่วยงาน ซึ่งต้องการใช้เมล็ดพันธุ์จำนวนมาก จำนวน 3,167 ราย รวม 75,276 กิโลกรัม คิดเป็นเงินรายได้รวมทั้งสิ้น 4,396,880 บาท

4.3 กองอาหารสัตว์ใช้เมล็ดเพื่อปลูกผลิตเมล็ดพันธุ์และเสบียงสัตว์ภายในหน่วยงาน จำนวน 39,577 กิโลกรัม

4.4 จ่ายเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ให้ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตามแผนงาน/โครงการส่งเสริมและพัฒนาปศุสัตว์รวมทั้งสิ้น 188,725 กิโลกรัม (ตารางที่ 49)

ตารางที่ 49 การจ่ายเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ตามแผนงาน/โครงการของกองส่งเสริมการปศุสัตว์ปี 2543

งาน/โครงการ	แผนการผลิตเมล็ดพันธุ์(กก.)	ผลการจ่ายเมล็ดพันธุ์(กก.)	เปอร์เซ็นต์
1. ส่งเสริมการเลี้ยงโค-กระบือ	124,800	124,800	100
2. ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในเขตปฏิรูปฯ	2,725	2,725	100
3. ส่งเสริมการเลี้ยงโคนม	36,000	36,000	100
4. ส่งเสริมปศุสัตว์เพื่อการส่งออก	13,200	13,200	100
5. โครงการ คปร. (โคเนื้อ)	12,000	12,000	100
รวม	188,725	188,725	100

5) การผลิตหน่อพันธุ์และเพาะต้นกล้า

มีพันธุ์พืชอาหารสัตว์หลายชนิดที่ไม่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ กองอาหารสัตว์จึงได้ผลิตหน่อพันธุ์พืชอาหารสัตว์ดังกล่าวสนับสนุนเกษตรกรสำหรับปลูกและปรับปรุงแปลงผลิตพืชอาหารสัตว์ ในปีงบประมาณ 2543 ผลิตหน่อพันธุ์พืชอาหารสัตว์รวม 1,082,600 กิโลกรัม และแจกจ่ายเกษตรกรปลูกสร้างแปลงหญ้าจำนวน 796,710 กิโลกรัม จำนวนเกษตรกร รวม 1,976 ราย นอกจากนี้ ยังได้มีการเพราะต้นกล้าพันธุ์พืชอาหารสัตว์ไว้สนับสนุนเกษตรกรสำหรับปลูกและปรับปรุงแปลงพืชอาหารสัตว์ รวมถึงการจัดนิทรรศการ, การสาธิตด้านพืชอาหารสัตว์ ซึ่งในปีงบประมาณ 2543 นี้ ศูนย์วิจัยอาหรสัตว์/สถานีอาหารสัตว์ทำการเพาะต้นกล้า รวม 211,500 ถุง แจกเกษตรกรไป 192,163 ถุง (ตารางที่ 50)

ตารางที่ 50 ผลการผลิตหน่อพันธุ์และเพาะต้นกล้า ปี 2543

กิจกรรม	แผน (กก.)	ผล (กก.)	การใช้ (กก.)
ผลิตหน่อพันธุ์	990,000 กก.	1,082,600 กก.	796,710 กก.
เพาะต้นกล้า	49,500 ถุง	211,600	192,136

การผลิตและใช้เสบียงสัตว์ ช่วยเหลือเกษตรกรประสบภัยธรรมชาติ ปีงบประมาณ 2543

1. การผลิตเสบียงสัตว์

ปีงบประมาณ 2543 ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์รวม 33 แห่ง ผลิตและสำรองเสบียงสัตว์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ สนับสนุนโครงการวิจัยด้านปศุสัตว์ สนับสนุนโครงการทดสอบด้านปศุสัตว์ สนับสนุนโครงการสาธิตและส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ต่างๆดังนี้ (ตารางที่ 51-52 และภาพที่ 4)

1.1 สำรองพืชอาหารสัตว์แห้งรวม 10,071,349 กิโลกรัม เป็นพืชอาหารสัตว์แห้งคงเหลือยกมาจากปีงบประมาณ 2542 4,675,865 กิโลกรัม รวมกับที่ผลิตได้ในปีงบประมาณ 2543 อีก 5,395,484 กิโลกรัม

1.2 สำรองพืชอาหารสัตว์หมักรวม 3,404,570 กิโลกรัม เป็นพืชอาหารสัตว์หมักคงเหลือจากปีงบประมาณ 2542 1,847,310 กิโลกรัม รวมกับที่ผลิตในปีงบประมาณ 2543 อีก 1,557,260 กิโลกรัม

1.3 ผลิตพืชอาหารสัตว์สดรวม 4,989,355 กิโลกรัม

2. การใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย

ระหว่างเดือนตุลาคม 2542 ถึงเดือนกันยายน 2543 ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ ได้ใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย ดังนี้ (ตารางที่ 53)

พืชอาหารสัตว์แห้ง	2,233,022	กิโลกรัม
พืชอาหารสัตว์หมัก	16,050	กิโลกรัม
พืชอาหารสัตว์สด	4,772,755	กิโลกรัม
อาหารข้น	100,000	กิโลกรัม

เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือ รวม 31,175 ราย

การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรประสบอุทกภัยแยกรายจังหวัด จำนวน 26 จังหวัด มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 54

- จังหวัดลพบุรี,ตราด,สระแก้ว,ปราจีนบุรี
- จังหวัดอุดรธานี,นครพนม,กาฬสินธุ์,มหาสารคาม,ขอนแก่น,ศรีษะเกษ,นครราชสีมา
- จังหวัดหนองคาย,ร้อยเอ็ด,ยโสธร,อุบล,อำนาจเจริญ,สุรินทร์,บุรีรัมย์,ชัยภูมิ
- จังหวัดเชียงราย,สุโขทัย,พิจิตร,เพชรบูรณ์
- จังหวัดสงขลา,ตรัง,พังงา

3. **การใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง,เกษตรกรรายย่อย และโครงการต่างๆ**

ระหว่างเดือนตุลาคม 2542 ถึงเดือน กันยายน 2543 ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ได้ใช้เสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยแล้ง,เกษตรกรรายย่อย และโครงการต่างๆ เนื่องจากความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศทำให้พืชอาหารสัตว์ในธรรมชาติไม่เพียงพอ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และสถานีอาหารสัตว์ได้สนับสนุนเสบียงสัตว์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร ลดความสูญเสียและเพิ่มศักยภาพการผลิตสัตว์ของเกษตรกร นอกจากนั้นได้สนับสนุนเสบียงสัตว์สำหรับการดำเนินการโครงการศึกษาวิจัยด้านปศุสัตว์ โครงการทดสอบด้านปศุสัตว์ โครงการสาธิตและส่งเสริมด้านปศุสัตว์ ดังนี้ (ตารางที่ 53)

พืชอาหารสัตว์แห้ง	5,946,226	กิโลกรัม
พืชอาหารสัตว์หมัก	2,141,440	กิโลกรัม
พืชอาหารสัตว์สด	205,850	กิโลกรัม
เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือรวม	9,339	ราย

4. **การจำหน่ายเสบียงสัตว์**

ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์จำหน่ายเสบียงสัตว์แยกเป็นแต่ละชนิดดังนี้

พืชอาหารสัตว์แห้ง	684,892	กิโลกรัม	เป็นเงิน	1,290,991	บาท
พืชอาหารสัตว์หมัก	70,437	กิโลกรัม	เป็นเงิน	105,644	บาท
พืชอาหารสัตว์สด	10,750	กิโลกรัม	เป็นเงิน	3,925	บาท
รวมจำหน่ายเสบียงสัตว์ทั้งหมด	766,079	กิโลกรัม	เป็นเงิน	1,400,560	บาท

5. **การสำรองเสบียงสัตว์ของศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์**

ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2543 ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ 33 แห่ง มีเสบียงสัตว์คงเหลือสำหรับช่วยเหลือเกษตรกรประสบภัยธรรมชาติในปีต่อไปได้แก่ พืชอาหารสัตว์แห้ง 1,207,209 กิโลกรัม และพืชอาหารสัตว์หมัก 1,153,643 กิโลกรัม (ตารางที่ 52)

ตารางที่ 51 การผลิตเสบียงสัตว์ปี 2543

ชนิดเสบียงสัตว์	แผนการผลิต (กิโลกรัม)	ผลการผลิต (กิโลกรัม)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
1. พืชอาหารสัตว์แห้ง	5,700,000	5,395,484	95
2. พืชอาหารสัตว์หมัก	1,440,000	1,557,260	108
3. พืชอาหารสัตว์สด	1,800,000	4,989,355	277
รวมเสบียงสัตว์	8,940,000	11,942,099	134

ตารางที่ 52 การสำรองเสบียงสัตว์สำหรับใช้ในปี 2543

ชนิดเสบียงสัตว์	คงเหลือยกมาจากปี 2542 (กิโลกรัม)	ผลผลิตปี 2543 (กิโลกรัม)	รวมสำหรับใช้ในปี 2543 (กิโลกรัม)	การแจก/จ่าย/จำหน่ายรวม (กิโลกรัม)	เสบียงสัตว์คงเหลือ (กิโลกรัม)
1. พืชอาหารสัตว์แห้ง	4,675,865	5,395,484	10,071,349	8,864,140	1,207,209
2. พืชอาหารสัตว์หมัก	1,847,310	1,557,260	3,404,570	2,250,927	1,153,643
3. พืชอาหารสัตว์สด	-	4,989,355	4,989,355	4,989,355	-
รวม	6,523,175	11,942,099	18,465,274	16,104,422	2,360,852

ตารางที่ 53 การใช้เสบียงสัตว์ในปี 2543

	พืชอาหารสัตว์แห้ง	พืชอาหารสัตว์หมัก	พืชอาหารสัตว์สด	รวม	จำนวน
	ก.ก.	ก.ก.	ก.ก.	ก.ก.	ราย
1. ผู้ประสบอุทกภัย	2,233,022	16,050	4,772,755	7,021,827	31,175
2. ผู้ประสบภัยแล้ง, เกษตรกรรายย่อย และกิจกรรมกรมปศุสัตว์	5,946,226	2,141,440	205,850	8,293,516	9,339
3. จำหน่าย	684,892	70,437	10,750	766,079	
4. เสื่อมสภาพ	-	23,000	-	23,000	
รวม	8,864,140	2,250,927	4,989,355	16,104,422	40,514

ตารางที่ 54 การสนับสนุนเสบียงสัตว์ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย แยกรายจังหวัดปีงบประมาณ 2543

ลำดับที่	หน่วยรับ/จังหวัด	ชนิดเสบียงสัตว์				
		พืชอาหารสัตว์แห้ง	พืชอาหารสัตว์หมัก	พืชอาหารสัตว์สด	รวม	
		กิโลกรัม	กิโลกรัม	กิโลกรัม	กิโลกรัม	ราย
1.	ลพบุรี	21,330	-	-	21,330	60
2.	ตราด	4,500	-	5,760	10,260	50
3.	สระแก้ว	-	10,500	-	10,500	19
4.	ปราจีนบุรี	6,675	-	38,782	45,457	87
5.	ร้อยเอ็ด	459,958	-	960,370	1,420,328	7,401
6.	ยโสธร	151,825	-	30,000	181,825	1,267
7.	อุบลราชธานี	609,915	-	2,968,378	3,578,293	15,594
8.	อำนาจเจริญ	16,050	-	117,200	133,250	103
9.	สุรินทร์	159,750	-	151,500	311,250	753
10.	บุรีรัมย์	38,250	-	57,000	95,250	39
11.	ศรีษะเกษ	28,650	-	3,150	31,800	121
12.	นครราชสีมา	43,800	-	3,300	47,100	120
13.	ชัยภูมิ	32,040	-	-	32,040	90
14.	นครพนม	80,970	-	24,000	104,970	418
15.	อุดรธานี	124,350	-	48,600	172,950	947
16.	กาฬสินธุ์	45,855	-	81,500	127,355	783
17.	มหาสารคาม	153,015	-	190,815	343,830	2,455
18.	ขอนแก่น	-	-	1,000	1,000	5
19.	หนองคาย	48,358	1,900	21,350	71,608	284
20.	เชียงราย	31,076		7,350	38,426	20
21.	สุโขทัย	4,050	3,650	59,700	67,400	37
22.	พิจิตร	38,785	-	-	38,785	200
23.	เพชรบูรณ์	87,660	-	-	87,660	184
24.	สงขลา	8,750	-	3,000	11,750	4
25.	ตรัง	34,410	-	-	34,410	84
26.	พังงา	3,000	-	-	3,000	50
รวม		**2,233,022**	**16,050**	**4,772,755**	**7,021,827**	**31,175**

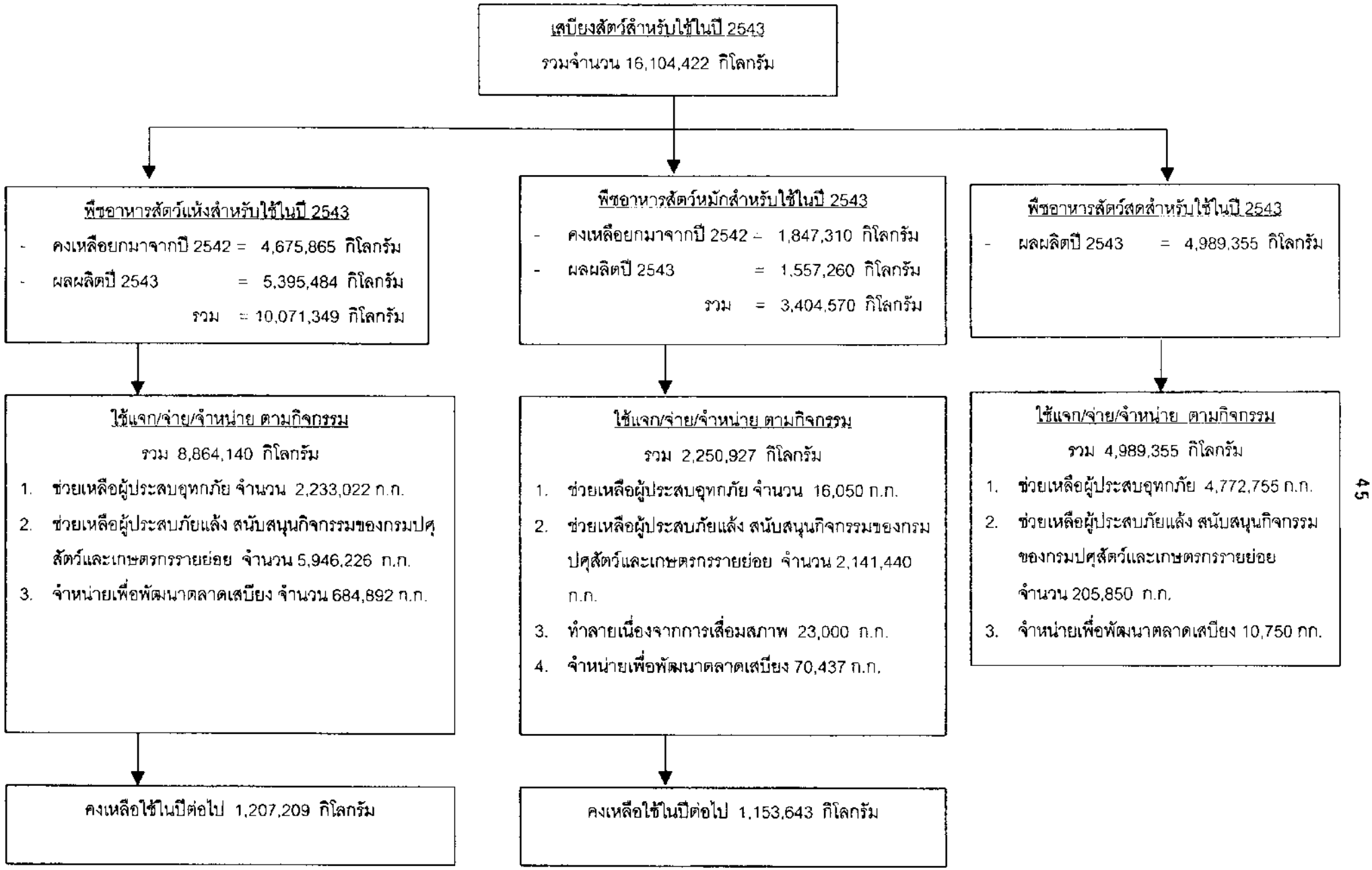

ภาพที่ 4 แสดงผลการผลิตและการใช้เสบียงสัตว์ ปี 2543

งานถ่ายทอดเทคโนโลยีอาหารสัตว์
ปีงบประมาณ 2543

กองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ 8 ศูนย์และสถานีอาหารสัตว์ 25 สถานีดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีอาหารสัตว์ 4 ลักษณะงานคือ ทดสอบเทคโนโลยีอาหารสัตว์ สาธิตเทคโนโลยีอาหารสัตว์ เผยแพร่เทคโนโลยีอาหารสัตว์และให้บริการต่างๆด้านอาหารสัตว์

กิจกรรมและผลการดำเนินการปีงบประมาณ 2543 มีดังนี้

1. **จัดตั้งหมู่บ้านหลักถ่ายทอดเทคโนโลยีอาหารสัตว์**

ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ คัดเลือกจัดตั้งหมู่บ้านหลักถ่ายทอดเทคโนโลยีอาหารสัตว์ เพื่อเป็นศูนย์กลางเผยแพร่เทคโนโลยีและเป็นต้นแบบการพัฒนาเทคโนโลยีด้านอาหารสัตว์ ครบวงจรรวม 33 หมู่บ้าน

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีแต่ละหมู่บ้านแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกรและสอดคล้องกับปัญหาการผลิตสัตว์แต่ละพื้นที่ เช่น

- สาธิตผลิตพืชอาหารสัตว์พันธุ์ใหม่
- สาธิตระบบการจัดการใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์
- สาธิตผลิตหญ้าผสมถั่ว
- สาธิตผลิตพืชอาหารสัตว์ผสมผสาน
- สาธิตผลิตหญ้าหมัก
- สาธิตผลิตหญ้าแห้ง
- สาธิตผลิตอาหารข้นสำหรับสุกร สัตว์ปีก โค และ กระบือ
- สาธิตการตลาดเสบียงสัตว์และเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

2. **ทดสอบเทคโนโลยีการจัดการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์**

ศูนย์วิจัยและสถานีอาหารสัตว์ 33 แห่ง สาธิตการเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 148 ตัว พื้นที่ผลิตพืชอาหารสัตว์รวม 261 ไร่ เพื่อทดสอบและสาธิตเทคโนโลยีการจัดการใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์ สามารถพัฒนาระบบการผลิตการจัดการและการใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์เพียงพอสำหรับเลี้ยงโคเนื้อตลอดปีอย่างสม่ำเสมอและโคมีการเจริญเติบโตดีกว่าอัตราเฉลี่ยของเกษตรกรซึ่งเลี้ยงโคโดยไม่มีแปลงพืชอาหารสัตว์และสามารถใช้ระบบการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ที่ประสบผลสำเร็จในการทดสอบเป็นต้นแบบเผยแพร่สู่เกษตรกร

รายละเอียดการทดสอบเทคโนโลยีการจัดการใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์ แสดงในตารางที่ 55

3. **ทดสอบเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์**

ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ 33 แห่ง ทดสอบเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ทดสอบเทคโนโลยีการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์ ทดสอบเทคโนโลยีการจัดการเพื่อลดต้นทุนการผลิตพืชอาหารสัตว์ รวม 41 เรื่อง พื้นที่ทดสอบรวม 204 ไร่ รายชื่อโครงการทดสอบเทคโนโลยีพืชอาหารสัตว์แสดงในตารางที่ 56

4. **สาธิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์**

ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ 33 แห่ง สาธิตพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ โดยรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์ หญ้าอาหารสัตว์ ถั่วอาหารสัตว์ และพืชยืนต้นอาหารสัตว์ แสดงในแปลงขนาด 3x4 ตารางเมตร จัดการดูแลพืชอาหารสัตว์ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรศึกษาและใช้ประกอบในการตัดสินใจคัดเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ตรงตามความต้องการ หรือเหมาะสมในการเพาะปลูกในแต่ละพื้นที่ รวมจำนวนแปลงพืชอาหารสัตว์ทั้งสิ้น 1,415 แปลง

5. **สาธิตเทคโนโลยีการขยายพันธุ์และการจัดการและใช้ประโยชน์**

เพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตการจัดการและการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์แบบครบวงจรสู่เกษตรกร ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ คัดเลือกเกษตรกรเลี้ยงโค-กระบือร่วมโครงการฯและปฏิบัติงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดในการสร้างแปลงสาธิตผลิตพืชอาหารสัตว์ นอกจากเกษตรกรที่ร่วมการสาธิตได้รับประโยชน์และได้ฝึกฝนเทคโนโลยีโดยตรงแล้ว แปลงสาธิตพืชอาหารสัตว์ยังเป็นศูนย์กลางเผยแพร่เทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายอื่นอย่างกว้างขวาง

ปีงบประมาณ 2543 เกษตรกรร่วมโครงการสาธิตเทคโนโลยีพืชอาหารสัตว์ 746 ราย พื้นที่ผลิตพืชอาหารสัตว์รวม 1,603 ไร่ เทคโนโลยีที่ถ่ายทอดสู่เกษตรกรได้แก่

- สาธิตการผลิตพืชอาหารสัตว์พันธุ์ใหม่
- สาธิตการเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์โดยใช้ปุ๋ยเคมี
- สาธิตการเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์โดยใช้ปุ๋ยคอก
- สาธิตการผลิตพืชอาหารสัตว์แบบประณีต โดยการจัดการระบบชลประทาน
- สาธิตการผลิตหญ้าผสมถั่ว
- สาธิตการจัดการใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์

6. **สาธิตเทคโนโลยีการผลิตพืชอาหารสัตว์หมัก**

ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ ได้สาธิตเพื่อแสดงวิธีการผลิตและให้เกษตรกรร่วมผลิตหญ้าหมักรูปแบบต่างๆ ทำให้เกษตรกรมีทักษะสามารถผลิตพืชอาหารสัตว์หมักสำรองไว้ใช้ในช่วงที่ขาดแคลน แก้ไขปัญหาขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ เพิ่มผลผลิตและศักยภาพการผลิตสัตว์ของเกษตรกร

ปีงบประมาณ 2543 เกษตรกรร่วมโครงการสาธิตการผลิตพืชอาหารสัตว์หมัก 484 ราย เทคโนโลยีการผลิตพืชอาหารสัตว์ที่ถ่ายทอดสู่เกษตรกรได้แก่

- สาธิตการผลิตถั่วคาวาลเคดหมัก
- สาธิตการผลิตหญ้ารูซี่หมักในบ่อขนาดใหญ่
- สาธิตการผลิตหญ้าหมักในภาชนะต่างๆ
- สาธิตการทำข้าวโพดหมักและหญ้าเนเปียร์หมัก
- สาธิตการหมักถั่วท่าพระสไตโลในบ่อขนาดใหญ่
- สาธิตการเพิ่มคุณภาพหญ้าหมักโดยใช้กากน้ำตาลและสารเติมเร่งการหมักต่าง ๆ
- สาธิตการทำหญ้าซิกแนลเลื้อยหมักในถุงและบ่อซีเมนต์

7. สนับสนุนเกษตรกรผลิตเสบียงสัตว์

แต่ละปี เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ 2 อย่างคือ ฝนแล้งและน้ำท่วม นอกจากนั้นในช่วงใดช่วงหนึ่งของปี ปริมาณพืชอาหารสัตว์ในธรรมชาติมักมีปริมาณไม่เพียงพอสำหรับเลี้ยงสัตว์ หรือมีคุณภาพต่ำจนกระทบต่อการผลิตและการดำรงชีพของสัตว์เลี้ยง ดังนั้นเพื่อลดความสูญเสียจากภัยธรรมชาติ และแก้ไขปัญหาขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ตามฤดูกาล ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ ได้สนับสนุนเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุ บุคลากร และให้คำแนะนำเกษตรกรร่วมผลิตเสบียงสัตว์เก็บสำรองไว้ใช้ตามความจำเป็น

ปีงบประมาณ 2543 มีเกษตรกรเข้าร่วมการผลิตและสำรองเสบียงสัตว์รวม 1,756 ราย ผลิตพืชอาหารสัตว์แห้งได้ 2,656 ตัน และพืชอาหารสัตว์หมักรวม 405 ตัน

8. พัฒนาตลาดเสบียงสัตว์

พื้นที่เลี้ยงสัตว์มักจะไม่เหมาะสมสำหรับผลิตพืชอาหารสัตว์เกษตรกรเลี้ยงสัตว์ไม่มีพื้นที่ ไม่มีเวลา ไม่มีแรงงานผลิตพืชอาหารสัตว์ การตลาดเสบียงสัตว์เป็นระบบเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างเกษตรกรผลิตพืชอาหารสัตว์และเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ "ผู้ผลิตมีรายได้ ผู้ใช้ลดต้นทุน" ดังนั้นศูนย์วิจัยอาหารสัตว์และสถานีอาหารสัตว์ รวม 20 แห่ง ได้ดำเนินการส่งเสริมให้คำแนะนำเกษตรกรผลิตเสบียงสัตว์คุณภาพดีเพื่อจำหน่าย รวม 544 ราย ผลิตถั่วแห้งได้รวม 227.7 ตัน เกษตรกรมีรายได้รวม 683,100 บาท

9. บริการคำนวณสูตรอาหารสัตว์

เนื่องจากราคาขายปลีกอาหารสัตว์ปรับขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา บางช่วงราคาอาหารแพงทำให้ต้นทุนการผลิตสัตว์ของเกษตรกรสูง ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ชัยนาท ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์สระแก้ว ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่น ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์เพชรบุรี ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นครศรีธรรมราช และศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส ได้สนับสนุนเกษตรกรผลิตอาหารสัตว์ใช้เอง โดยเลือกใช้วัตถุดิบราคาถูกหาได้ง่ายในท้องถิ่นและบริการคำนวณสูตรอาหารให้ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

ในปีงบประมาณ 2543 เกษตรกรผลิตอาหารสัตว์ใช้เองโดยศูนย์วิจัยอาหารสัตว์คำนวณสูตรอาหารให้รวม 831 ราย สูตรอาหารสัตว์ที่จัดให้เกษตรกรได้แก่

- สูตรอาหารโคเนื้อ
- สูตรอาหารโคนม
- สูตรอาหารสุกร
- สูตรอาหารสัตว์ปีก
- สูตรอาหารแพะ แกะ

10. **บริการข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ด้านอาหารสัตว์**

กองอาหารสัตว์ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ สถานีอาหารสัตว์ บริการข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ด้านอาหารสัตว์สู่เกษตรกร ผู้สนใจ และหน่วยงานราชการด้วยวิธีต่างๆได้แก่

- เผยแพร่ความรู้โดยสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หอกระจายข่าว

  จำนวน 75 เรื่อง

- เผยแพร่ความรู้และข้อมูลโดยสื่อหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์

  จำนวน 53 เรื่อง

- จัดพิมพ์เอกสารวิชาการเผยแพร่

  จำนวน 79 เรื่อง

- แจกเอกสารและข้อมูลด้านอาหารสัตว์แก่เกษตรกร ผู้สนใจและหน่วยงาน

  จำนวน 139,369 ฉบับ

- ให้คำแนะนำด้านอาหารสัตว์แก่เกษตรกร ผู้สนใจ และหน่วยงาน

  จำนวน 42,877 ราย

- ฝึกอบรม ประชุม สัมมนาข้าราชการ

  จำนวน 57 ครั้ง

- ฝึกอบรม ประชุม สัมมนาเกษตรกร

  จำนวน 64 ครั้ง

- จัดนิทรรศการด้านอาหารสัตว์

  จำนวน 158 ครั้ง

ตารางที่ 55 รายชื่อโครงการทดสอบเทคโนโลยีการจัดการและใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์ประจำปี 2543

ลำดับที่	ศูนย์/สถานี	จำนวนเรื่อง	ทดสอบเทคโนโลยี
1	ศูนย์ฯ ชัยนาท	1	-ต้นทุนการผลิตต้นและใบถั่วไมยราแห้งเพื่อใช้ผสมในสูตรอาหารสัตว์
2	ศูนย์ฯ สระแก้ว	1	-การใช้ประโยชน์จากแปลงหญ้ารูซี่และกินนีสีม่วงเลี้ยงโคเนื้อ
3	ศูนย์ฯ ปากช่อง	1	- การให้ผลผลิตและการคงอยู่ของพืชอาหารสัตว์ 5 ชนิด ภายใต้การจัดการโดยปล่อยโคแทะเล็ม
4	สถานีฯ ทุ่งกุลา	1	-ทดสอบการเลี้ยงโคเนื้อแทะเล็มหมุนเวียนแปลงหญ้ากินนีสีม่วง
5	สถานีฯ บุรีรัมย์	1	-ทดสอบการปล่อยโคแทะเล็มแปลงหญ้ารูซี่ผสมถั่วท่าพระสไตโล
6	สถานีฯ ยโสธร	1	-ทดสอบการนำหญ้าอะตราตัมมาเลี้ยงโคเนื้อโดยการตัดเกี่ยวในระยะที่เหมาะสม
7	สถานีฯ อุบลราชธานี	1	-ทดสอบเลี้ยงโคเนื้อแทะเล็มหญ้ารูซี่และเสริมถั่วคาวาลเคดแห้งในช่วงขาดแคลน
8	ศูนย์ฯ ขอนแก่น	1	-การใช้ถั่วคาวาลเคดแห้งเป็นอาหารหยาบเลี้ยงโคเนื้อในฤดูแล้ง
9	สถานีฯ เชียงยืน	1	-การใช้พืชอาหารสัตว์คุณภาพดีและมันเส้นเป็นอาหารหลักขุนโคเนื้อ
10	สถานีฯ อุดรธานี	2	-ทดสอบการใช้ถั่วคาวาลเคดสดเลี้ยงโคเนื้อ -ทดสอบการใช้ถั่วท่าพระสดเลี้ยงโคเนื้อ
11	สถานีฯ กาฬสินธุ์	1	-ทดสอบการใช้พืชอาหารสัตว์เลี้ยงโคเนื้อ
12	สถานีฯ นครพนม	1	-ทดสอบการใช้ถั่วคาวาลเคดแห้งเป็นอาหารหยาบเลี้ยงโคขุนคุณภาพในฟาร์มเกษตรกร
13	สถานีฯ สกลนคร	1	-ทดสอบการจัดการแปลงหญ้ากินนีสีม่วงเลี้ยงโคเนื้อแทะเล็มหมุนเวียน
14	สถานีฯ หนองคาย	1	-จัดการแปลงหญ้ากินนีสีม่วงและถั่วคาวาลเคดเลี้ยงโคเนื้อ
15	สถานีฯ เลย	1	-การใช้หญ้ากินนีสีม่วงร่วมกับถั่วท่าพระฯ และถั่วคาวาลเคดเลี้ยงโคเนื้อ
16	สถานีฯ มุกดาหาร	1	-ทดสอบการใช้พืชอาหารสัตว์เลี้ยงโคเนื้อ

ตารางที่ 55(ต่อ) รายชื่อโครงการทดสอบเทคโนโลยีการจัดการและใช้ประโยชน์แปลงพืชอาหารสัตว์ประจำปี 2543

ลำดับที่	ศูนย์/สถานี	จำนวนเรื่อง	ทดสอบเทคโนโลยี
17.	ศูนย์ฯ ลำปาง	1	- ทดสอบการเลี้ยงแกะโดยวิธีการปล่อยแทะเล็มแปลงหญ้าในฤดูฝน
18.	สถานีฯ แพร่	1	- ทดสอบการใช้แปลงหญ้ากินนีสีม่วงกับถั่วคาวาลเคดเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ตาก
19.	สถานีฯ เชียงราย	1	- การเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ตากในแปลงหญ้ากินนีสีม่วงกับถั่วคาวาลเคด
20.	สถานีฯ สุโขทัย	1	- การใช้หญ้าแพงโกล่าเลี้ยงโคเนื้อโดยการตัดสดและจัดการแปลงหญ้าแบบปราณีต
21.	สถานีฯ พิจิตร	1	- การใช้หญ้าอะตราตัมและถั่วไมยราเลี้ยงโคเนื้อ
22.	สถานีฯ เพชรบูรณ์	1	- การจัดการแปลงหฯากินนีสีม่วงแบบปราณีต
23.	ศูนย์ฯ เพชรบุรี	1	- การทดสอบและสาธิต การเลี้ยงลูกโคนมเพศผู้อายุ (0-3 เดือน) โดยใช้หญ้ากินนีสีม่วง
24.	สถานีฯประจวบ	1	- การใช้ถั่วไมยราสดร่วมกับมันเส้นเลี้ยงโคเนื้อ
25.	สถานีฯ กาญจนบุรี	1	- การใช้หญ้าเนเปียร์ยักษ์ร่วมกับถั่วลิสงเถาเลี้ยงโคเนื้อในพท.จำกัด
26.	สถานีฯ สุพรรณบุรี	1	- การเลี้ยงโคเนื้อด้วยหญ้ากินนีสีม่วงร่วมกับถั่วลิสงเถา
27.	ศูนย์ฯนครศรีธรรมราช	1	- การเลี้ยงโคพื้นเมือง
28.	สถานีฯสุราษฎร์ธานี	1	- การเลี้ยงโคเนื้อแทะเล็มแปลงหญ้าอะตราตัม
29.	สถานีฯชุมพร	1	- การจัดการแปลงหญ้ารูซี่ผสมถั่วท่าพระสไตโลเลี้ยงโคเนื้อแบบปล่อยแทะเล็ม
30.	ศูนย์ฯ นราธิวาส	1	- การใช้แปลงพืชอาหารสัตว์เลี้ยงแพะ
31.	สถานีฯตรัง	1	- การใช้แปลงพืชอาหารสัตว์เลี้ยงโคเนื้อ
32.	สถานีฯสตูล	1	- การเลี้ยงโคเนื้อแทะเล็มแปลงหญ้าพลิแคทูลัมเสริมด้วยถั่วคาวาลเคด
33.	สถานีฯพัทลุง	1	- การจัดการแปลงหญ้ารูซี่และถั่วท่าพระสไตโลเลี้ยงโคเนื้อ
	รวม	34	เรื่อง

ตารางที่ 56 รายชื่อโครงการทดสอบเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ปี 2543

ลำดับที่	ศูนย์/สถานี	จำนวนเรื่อง	ทดสอบเทคโนโลยี
1	ศูนย์/ชัยนาท	2	- ทดสอบวิธีการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัมที่มีต่อผลผลิต และคุณภาพเมล็ดพันธุ์ - การขยายพันธุ์ถั่วลิสงเถาด้วยท่อนพันธุ์
2	ศูนย์/สระแก้ว	1	- การผลิตเมล็ดพันธุ์ซอกั้มแดง ในฤดูแล้ง
3	ศูนย์/ปากช่อง	1	- การขยายพันธุ์ถั่วลิสงเถาโดยวิธีปักชำ
4	สถานีฯทุ่งกุลา	1	- ทดสอบเทียบผลผลิตถั่วแห้ง เมล็ดพันธุ์ถั่วบันดี
5	สถานีฯบุรีรัมย์	1	- ทดสอบการเก็บเมล็ดถั่วท่าพระฯ โดยใช้ตาข่ายไนลอนห่อกองถั่วพื้นที่ 1 ไร่
6	สถานีฯยโสธร	1	- ทดสอบเปรียบเทียบผลผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัม
7	สถานีฯอุบล	1	- ความแตกต่างของวิชาการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ที่มีผลต่อผลผลิต เมล็ดหญ้าอะตราตัม
8	ศูนย์ฯขอนแก่น	1	- ผลของระยะปลูกที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วซีรานสไตโล
9	สถานีฯเชียงยืน	1	- ทดสอบผลผลิตและคุณภาพหญ้าแห้ง 7 ชนิด
10	สถานีฯอุดร	1	- เปรียบเทียบผลผลิตถั่วคาวาลเคดแห้งระหว่างแปลงเก่าและถั่วแปลงใหม่
11	สถานีฯกาฬสินธุ์	1	- การผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วท่าพระสไตโลโดยใช้วิธีเคาะใส่ตาข่ายไนลอนเขียว
12	สถานีฯนครพนม	1	- การใช้สารจุลินทรีย์ในน้ำตาลกับสารละลายแคลเซี่ยม-โบรอนที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วคาวาลเคด
13	สถานีฯสกลนคร	1	- อัตราปุ๋ยยูเรียที่มีผลต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้าโรดส์
14	สถานีฯหนองคาย	1	- ผลการใช้ปุ๋ยหมักต่อผลผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วคาวาลเคดที่ปลูกปลายฤดูฝน
15	สถานีฯเลย	1	- ทดสอบผลผลิตและคุณภาพถั่วลิสงเถาที่ปลูกโดยใช้ต้นกล้าเทียบกับการใช้เมล็ด
16	สถานีฯมุกดาหาร	1	- การใส่กากอ้อยดำเพื่อเพิ่มผลผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้ากินนีสีม่วง

ตารางที่ 56 (ต่อ) รายชื่อโครงการทดสอบเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ปี 2543

ลำดับที่	ศูนย์/สถานี	จำนวนเรื่อง	ทดสอบเทคโนโลยี
17	ศูนย์ฯลำปาง	1	- ทดสอบวิธีการเก็บเกี่ยวที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัม
18	สถานีฯแพร่	1	- การผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้ากินนีสีม่วงโดยใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 และไดโลไมท์
19	สถานีฯเชียงราย	1	- อัตราปุ๋ย 15-15-15 ที่มีผลต่อผลผลิตและคุณภาพเมล็ดถั่วคาวาลเคด
20	สถานีฯสุโขทัย	3	- วิธีการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์หญ้าอะตราตัม - อัตราและวิธีการใส่ปุ๋ยยูเรียที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีหญ้าแพงโกล่า - อายุการตัดที่มีต่อผลผลิตน้ำหนักสด/แห้งและผลผลิตเมล็ดถั่วคาวาลเคด
21	สถานีฯพิจิตร	1	- ทดสอบอัตราปุ๋ยคอก 0,3,5,7 ตันต่อไร่ร่วมปุ๋ยยูเรีย 20 กก.ต่อไร่ในการผลิตหญ้าแพงโกล่า
22	สถานีฯเพชรบูรณ์	1	- ปลูกหญ้าแพงโกล่าในที่ดอนเพื่อศึกษา ระยะปลูกที่เหมาะสมโดยใช้ระหว่างแถว 30,45,60,75 ซม.
23	ศูนย์ฯเพชรบุรี	2	- ศึกษาระยะการตัดที่เหมาะสม ต่อผลผลิตและเมล็ดพันธุ์ถั่วคาวาลเคด - การขยายพันธุ์ถั่วกลาบาต้า
24	สถานีฯประจวบ	1	- อัตราผลผลิตหญ้ารูซี่ผสมถั่วคาวาลเคดและหญ้ากินนีสีม่วงผสมถั่วลิสงเถา
25	สถานีฯกาญจนบุรี	4	- อายุตัดที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของถั่วลิสงเถา - อัตราปุ๋ยคอกที่มีผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของถั่วลิสงเถา - ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงเถาโดยใช้แผ่นใยสังเคราะห์ปูเป็นวัสดุรองพื้น

ตารางที่ 56 (ต่อ) รายชื่อโครงการทดสอบเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชอาหารสัตว์ปี 2543

ลำดับที่	ศูนย์/สถานี	จำนวนเรื่อง	ทดสอบเทคโนโลยี
			- ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงเถาปีที่ 2 โดยปุด้วยขุยมะพร้าว
26	สถานีฯสุพรรณ	2	- การผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงเถาโดยใช้มุ้งเขียว - การขยายพันธุ์ถั่วอามาต้าโดยการปักชำ
27	ศูนย์ฯนครศรีธรรมราช	1	- อายุการเก็บเกี่ยวที่มีต่อผลผลิตและคุณภาพเมล็ดพันธุ์โสนขนพันธุ์ลี
28	สถานีฯสุราษฎร์ธานี	1	- การศึกษาพันธุ์หญ้าซีตาเรียสายพันธุ์ Wangi
29	สถานีฯชุมพร	1	- เปรียบเทียบอัตราปุ๋ยสูตรต่างๆ ที่มีผลต่อผลผลิตและคุณภาพ เมล็ดพันธุ์ถั่วไมยรา
30	ศูนย์ฯนราธิวาส	1	- ทดสอบผลผลิตถั่วไมยราในพื้นที่ดินทรายชุดบ้านดอน
31	สถานีฯตรัง	1	- ผลของการตัดและไม่ตัด (หญ้าพลิแคทูลั่ม) ก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตคุณภาพเมล็ด
32	สถานีฯสตูล	1	- การทำถั่วไมยราหมัก-แห้ง ที่อายุ 30,45 และ60 วัน
33	สถานีฯพัทลุง	1	- การผลิตถั่วไมยราโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีโดยมีระยะ ปลูกต่างกัน
	รวม	41 เรื่อง	

ผลการศึกษาวิจัยด้านอาหารสัตว์

โครงการวิจัยที่จัดทำมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาด้านอาหารสัตว์ขาดแคลนและมีราคาแพงรวมทั้งการศึกษาวิจัยข้อมูลพื้นฐานและการพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานต่าง ๆ ทางด้านอาหารสัตว์ อันจะเป็นข้อมูลในการแนะนำและบริการวิชาการแก่เกษตรกร เพื่อให้สามารถเลือกใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและผลพลอยได้จากอุตสาหกรรมเกษตร ผลิตเป็นอาหารสัตว์และนำไปเลี้ยงสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปีงบประมาณ 2543 กลุ่มงานวิจัยอาหารสัตว์ ดำเนินงานวิจัยด้านอาหารสัตว์ภายใต้โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสูตรและการให้อาหารสัตว์ ซึ่งประกอบด้วยโครงการวิจัยหลัก 4 โครงการ รวม 16 เรื่อง โดยเป็นโครงการต่อเนื่อง 4 เรื่อง และโครงการใหม่ 12 เรื่อง ดังนี้

1. **โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสูตรและการให้อาหารโคเนื้อ โคขุน และกระบือ จำนวน 1 เรื่อง**
   - 1.1 คุณค่าทางโภชนะของถั่วคาวาลเคดและระดับการเสริมถั่วคาวาลเคดในโคเนื้อ
2. **โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสูตรและการให้อาหารโคนม จำนวน 11 เรื่อง**
   - 2.1 การใช้ใบสับปะรดในอาหารผสมเสร็จสำหรับโครีดนม (ต่อเนื่อง)
   - 2.2 ผลของไขมันเคลือบต่อผลผลิตน้ำนมโครระยะ 3 สัปดาห์แรกของการให้นม (ต่อ เนื่อง)
   - 2.3 ผลของการใช้อาหารผสมเสร็จอัดก้อนที่มีต่อผลผลิตน้ำนมโค (ต่อเนื่อง)
   - 2.4 ผลของการใช้อาหารผสมเสร็จอัดก้อนที่มีต่อผลผลิตน้ำนมโคในฟาร์มเกษตรกร
   - 2.5 การใช้ฟางถั่วเหลืองในอาหาร TMR สำหรับเลี้ยงโครีดนม
   - 2.6 การให้อาหารผสมเสร็จที่มีเปลือกสับปะรดเป็นส่วนประกอบสำหรับโครีดนม
   - 2.7 ผลของการใช้ถั่วคาวาลเคดในอาหารผสมเสร็จสำหรับเลี้ยงแม่โคนม
   - 2.8 การเสริมถั่วคาวาลเคดแห้งสำหรับโครีดนมต่อผลผลิตน้ำนมในฟาร์มเกษตรกรรายย่อย
   - 2.9 การใช้ต้นมันสำปะหลังแห้งในอาหารผสมเสร็จสำหรับโครีดนม
   - 2.10 การสำรวจสภาพการจัดการด้านอาหารของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดลำปาง
   - 2.11 การทดสอบการผลิตและการใช้หญ้าหมักในฟาร์มโคนมของเกษตรกร

3. **โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสูตรและการให้อาหารสัตว์ปีก จำนวน 3 เรื่อง**
   3.1 การเสริมยีสต์มีชีวิตในอาหารไก่ไข่ (ต่อเนื่อง)
   3.2 การใช้สูตรอาหารอย่างง่ายเลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสม
   3.3 การสำรวจสภาพการเลี้ยงไก่ของเกษตรกร อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส
4. **โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสูตรและการให้อาหารสุกร จำนวน 1 เรื่อง**
   4.1 ผลการใช้ถั่วคาวาลเคดสดทดแทนอาหารข้นในสุกรขุน

ผลงานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้นในปี 2543 มีจำนวนทั้งสิ้น 9 เรื่อง ซึ่งพอสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. **การใช้จุกสับปะรดเป็นอาหารหยาบสำหรับโคขุน**

ผลการศึกษาพบว่า จุกสับปะรดมีส่วนประกอบทางเคมีคือวัตถุแห้ง 20.16%, โปรตีน 10.19% TDN 61.84% เยื่อใย (ADF) 31.58% สามารถใช้จุกสับปะรดแทนหญ้าสดได้โดยไม่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพการใช้อาหารตลอดจนคุณภาพซากของโคขุน

2. **ผลการใช้ยูเรีย-กากน้ำตาล-แร่ธาตุอัดก้อนเป็นอาหารเสริมโคเนื้อ**

ผลการศึกษาพบว่า ยูเรีย-กากน้ำตาล-แร่ธาตุอัดก้อน ที่ใช้เป็นอาหารเสริมโคเนื้อจากผลวิเคราะห์มีค่าโปรตีน 27.6% ไขมัน 1.1% และเถ้า 28.2% ของวัตถุแห้งโดยให้เลียกินอย่างอิสระ มีผลทำให้โคมีอัตราการเจริญเติบโต ปริมาณอาหารที่กิน และประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่าการไม่เสริม

3. **การใช้กากเนื้อในเมล็ดปาล์มเป็นแหล่งโปรตีนในสูตรอาหารข้นสำหรับโคเนื้อ**

ผลการศึกษาพบว่า สามารถใช้กากเนื้อในเมล็ดปาล์มทดแทนกากถั่วเหลืองโดยมียูเรียช่วยปรับระดับโปรตีนในสูตรอาหารเสริมให้เท่าเทียมกับสูตรที่ใช้กากถั่วเหลืองล้วน ๆ เลี้ยงโคเนื้อได้ไม่เกิน 50 เปอร์เซ็นต์ ของกากถั่วเหลือง

4. **การใช้กากเนื้อในเมล็ดปาล์มเป็นอาหารเสริมสำหรับโครีดนม**

ผลการศึกษาพบว่าส่วนประกอบทางเคมีของกากเนื้อในเมล็ดปาล์มมีโปรตีน16.15%เยื่อใย 16.03% ADF 47.79% พลังงาน 4.47 กิโลแคลอรี่/กรัม โดยน้ำหนัก สำหรับแม่โคที่ให้น้ำนมไม่เกิน 10 กิโลกรัม/วัน สามารถใช้กากเนื้อในเมล็ดปาล์มเป็นอาหารเสริมทดแทนอาหารข้นบางส่วนที่ระดับไม่เกิน 15-30% โดยน้ำหนัก

5. **ผลของระดับโปรตีนในอาหารข้นสำหรับโครีดนม 1) ในสภาพการให้อาหารหยาบคุณภาพดี**

ผลการศึกษาพบว่า โครีดนมพันธุ์ผสมขาว-ดำ (ระดับเลือด 75% ขึ้นไป) เลี้ยงโดยให้หญ้าสดเต็มที่ การใช้อาหารข้นโปรตีน 16% เสริมในอัตราอาหารข้น 1 กก. ต่อน้ำนม 2 กก. ก็เพียงพอสำหรับโภชนะที่แม่โคควรจะได้รับในการผลิตน้ำนมระดับการให้นมเฉลี่ย 10 กก./ตัว/วัน

6. **ผลของระดับโปรตีนในอาหารข้นสำหรับโครีดนม 2) ในสภาพการให้อาหารหยาบคุณภาพต่ำ**

ผลการศึกษาพบว่าวิธีการเลี้ยง โครีดนมพันธุ์ผสมขาว-ดำ (ระดับเลือด 75% ขึ้นไป) แบบเดิมคือการให้หญ้าให้นมเฉลี่ย 10-15 กก./ตัว/วัน ที่เลี้ยงโดยให้หญ้าหมักเต็มที่หลังรีดนมช่วงเช้า และหญ้าแห้งเต็มที่ในตอนบ่าย ควรให้อาหารข้นมีโปรตีนไม่ต่ำกว่า 18% เสริมในอัตราอาหารข้น 1 กก. ต่อน้ำนม 2 กก. ซึ่งจะไม่มีผลเสียต่อปริมาณการให้นม การกินอาหาร ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารรวม ตลอดจนต้นทุนค่าอาหารต่อน้ำนม 1 กก.

7. **ผลผลิตและคุณภาพน้ำนมของโคนมที่เลี้ยงด้วยอาหารผสมเสร็จ**

ผลการศึกษาพบว่า วิธีการเลี้ยงโครีดนมพันธุ์ผสมขาว-ดำ (ระดับเลือด 75% ขึ้นไป) แบบเดิมคือการให้หญ้าและอาหารข้นแยกกัน สามารถใช้วิธีการให้อาหารผสมเสร็จ (TMR) เลี้ยงได้โดยไม่มีผลกระทบต่อปริมาณอาหารที่กิน ปริมาณน้ำนมที่รีดได้ ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร องค์ประกอบทางเคมีของน้ำนมตลอดจนต้นทุนค่าอาหารในการผลิตน้ำนมปรับที่ไขมัน 4% 1 กก.

8. **การเสริมวัสดุเหลือใช้จากอุตสาหกรรมการเกษตรตามฤดูกาลเลี้ยงโคนมผสมบราห์มัน-พื้นเมืองเพศผู้**

ผลการศึกษาพบว่า โคลูกผสมบราห์มัน-พื้นเมืองเพศผู้ที่ได้รับการเสริมด้วยวัสดุเหลือใช้จากอุตสาหกรรมการเกษตรอาทิเช่น ช่วงฤดูฝนเลี้ยงด้วยหญ้าสดเต็มที่เสริมเปลือกข้าวโพดฝักอ่อน 7 กก./ตัว/วัน และช่วงฤดูแล้งเลี้ยงด้วยฟางหมักยูเรียเสริมด้วยรำละเอียด 2 กก./ตัว/วัน ในเดือนมกราคม-พฤษภาคม พบว่ากลุ่มที่เสริมด้วยวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรดังกล่าว มีอัตราการเจริญเติบโต การกินอาหาร ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร และต้นทุนค่าอาหารต่อ นน. เพิ่ม 1 กก. ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เสริม

9. **ผลการใช้หญ้าสกุล Paspalum เป็นอาหารหยาบหลักเลี้ยงโคเนื้อ**

ผลการศึกษาพบว่า หญ้าสกุล Paspalum ได้แก่ หญ้าอะตราตัมแห้งและหญ้าพลิแคทูลัมแห้งจัดเป็นอาหารหยาบมีคุณภาพต่ำ การใช้เป็นอาหารหยาบเลี้ยงโคเนื้อได้แต่ต้องเสริมโภชนะ เช่น อาหารข้นให้เพียงพอกับความต้องการ แต่ละระยะของโค

ผลงานการศึกษาวิจัยด้านพืชอาหารสัตว์

งานวิจัยด้านพืชอาหารสัตว์ที่ดำเนินการเสร็จ และสรุปรายงานผลการทดลองแล้ว ในปี 2543 เป็นโครงการวิจัยด้านการจัดการเขตกรรมพืชอาหารสัตว์มี จำนวน 8 โครงการ ซึ่งพอจะสรุปผลการทดลองได้ดังนี้

1. อิทธิพลของปุ๋ยฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ที่มีต่อผลผลิตหญ้ากินนีสีม่วงในชุดดินหุบกระพง ผลการทดลองปรากฏว่า การใส่ปุ๋ยฟอสฟอรัส 10 กิโลกรัม P_2O_5 ร่วมกับปุ๋ยโพแทสเซียม 20 กิโลกรัม K_2O หรือปุ๋ยฟอสฟอรัส 20 กิโลกรัม P_2O_5 ร่วมกับปุ๋ยโพแทสเซียม 30 กิโลกรัม K_2O ต่อไร่ต่อปี ให้ผลผลิตน้ำหนักแห้งของหญ้า และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่าการใส่ปุ๋ยฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมอัตราอื่น ๆ

2. ผลของปุ๋ยไนโตรเจนและปุ๋ยคอกระดับสูง ที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหญ้ามอริชัสในเขตชลประทาน ผลปรากฏว่าอัตราปุ๋ยไนโตรเจนที่เหมาะสมสำหรับหญ้ามอริชัสในเขตพื้นที่ชลประทาน คือ 80 กิโลกรัม N ต่อไร่ต่อปี โดยจะให้ผลผลิตน้ำหนักแห้งและผลผลิตโปรตีนสูงสุดเท่ากับการใส่ปุ๋ย 120 กิโลกรัม N ต่อไร่ แต่มีต้นทุนการผลิตหญ้าแห้งต่อ 1 กิโลกรัมต่ำที่สุด สำหรับการใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 6 ตันต่อไร่ จะมีต้นทุนการผลิตหญ้าแห้งต่ำกว่าการใส่ปุ๋ยคอกอัตราสูงกว่านี้

3. ผลของปุ๋ยไนโตรเจนและปุ๋ยคอกระดับสูงที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหญ้าเนเปียร์ในเขตชลประทาน ผลการทดลองพบว่าการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนอัตรา 0 ถึง 120 กิโลกรัม N ต่อไร่ และปุ๋ยคอกอัตรา 6 ถึง 12 ตันต่อไร่ไม่มีผลทำให้ผลผลิตน้ำหนักแห้งของหญ้าเนเปียร์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากทดลองในพื้นที่ดินเหนียว และในฤดูฝนมีฝนตกชุก มีปัญหาเรื่องพื้นที่ดินชื้นแฉะและมีน้ำท่วมขังบางครั้ง การถ่ายเทอากาศในดินไม่ดี ทำให้ประสิทธิภาพการดูดใช้ธาตุอาหารของหญ้าเนเปียร์ลดลง จึงไม่ตอบสนองต่อปุ๋ยไนโตรเจนและปุ๋ยคอกอัตราสูง

4. การตอบสนองต่อปุ๋ยคอกและปุ๋ยไนโตรเจนของหญ้าซิกแนลเลื้อย จากการทดลองในดินทรายชุดบ้านทอน ปรากฏว่า การใส่ปุ๋ยไนโตรเจนอัตรา 40 กิโลกรัม N ต่อไร่ต่อปี และใส่ปุ๋ยคอกขณะเตรียมดินอัตรา 4 ตันต่อไร่ นอกจากจะได้ผลผลิตน้ำหนักแห้งและผลผลิตโปรตีนของหญ้าซิกแนลเลื้อยเพิ่มขึ้นแล้ว ยังมีแนวโน้มที่จะได้ผลตอบแทนเพิ่มขึ้นมากที่สุดด้วย

5. ผลของระยะปลูกที่มีต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหญ้าซีตาเรียสายพันธุ์คาซังกูล่า จากการทดลองปลูกหญ้าซีตาเรียสายพันธุ์คาซังกูล่าในพื้นที่ดินเหนียวชุดราชบุรี ผลปรากฏว่า การใช้ระยะปลูก 25x25 เซนติเมตร จะได้ผลผลิตน้ำหนักแห้งของหญ้าสูงกว่า การใช้ระยะปลูกที่กว้างกว่านี้ และไม่มีผลทำให้ส่วนประกอบทางเคมีของหญ้าซีตาเรียเปลี่ยนแปลง

6. อิทธิพลของระยะปลูกและช่วงความถี่ของการตัดที่มีต่อผลผลิต และส่วนประกอบทางเคมีของต้นตดหมูตดหมา ผลปรากฏว่า การปลูกต้นตดหมูตดหมาในพื้นที่ดินเหนียวชุดราชบุรี โดยใช้ระยะปลูกแตกต่างกันตั้งแต่ 25x50 ถึง 100x50 เซนติเมตร ไม่มีผลทำให้ผลผลิตน้ำหนักแห้งและส่วนประกอบทางเคมีของหญ้าตดหมูตดหมาเปลี่ยนแปลง และการตัดต้นตดหมูตดหมาทุก 30 วันจะได้ผลผลิตน้ำหนักแห้งสูงกว่าการตัดที่ระยะเวลามากกว่านี้

7. การปลูกและการจัดการต้นทองหลางเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ (3) ผลของระยะปลูก และความถี่ของการริดใบทองหลางที่มีต่อผลผลิตรวม เมื่อปลูกร่วมกับหญ้ากินนีสีม่วง ผลการทดลองพบว่าระยะปลูกของต้นทองหลาง ไม่มีผลกระทบต่อผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของหญ้ากินนีสีม่วง แต่การปลูกทองหลางโดยใช้ระยะระหว่างแถว 2 เมตร (ระหว่างต้น 1 เมตร) มีแนวโน้มว่า จะให้ผลผลิตน้ำหนักแห้งและผลผลิตโปรตีนหยาบของใบทองหลางสูงกว่า นอกจากนี้ยังให้ผลผลิตโปรตีนหยาบรวมของหญ้ากินนีสีม่วงและใบทองหลางสูงกว่า การใช้ระยะระหว่างแถว 4 เมตร สำหรับการริดใบทองหลางทุก 90 วัน หรือ 180 วัน จะไม่มีผลกระทบต่อผลผลิตน้ำหนักแห้งและเปอร์เซ็นต์โปรตีนหยาบของหญ้ากินนีสีม่วง หรือใบทองหลาง

8. การศึกษาถั่วลิสงเถาเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ (4) การปลูกถั่วลิสงเถาสายพันธุ์อมาริลโลร่วมกับหญ้าเขตร้อน 3 ชนิด จากการทดลองใช้หญ้าอาหารสัตว์ 3 ชนิด คือ หญ้ารูซี่ หญ้าซิกแนลนอน และหญ้ากินนีสีม่วง ปลูกร่วมกับถั่วลิสงเถาสายพันธุ์อมาริลโลที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง พบว่าหญ้าซิกแนลนอนเหมาะสมสำหรับปลูกร่วมกับถั่วลิสงเถามากกว่าหญ้าอีก 2 ชนิด กล่าวคือ จะสัดส่วนของถั่วต่อหญ้าสูงกว่า และมีเปอร์เซ็นต์โปรตีนรวมของหญ้าผสมถั่วสูงถึง 14.5 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมากกว่าการปลูกถั่วลิสงเถาร่วมกับหญ้ารูซี่ หรือหญ้ากินนีสีม่วง

ผลการศึกษาวิจัยด้านคุณค่าทางโภชนะของอาหารสัตว์

ในปีงบประมาณ 2543 กองอาหารสัตว์ได้ดำเนินงานด้านคุณค่าทางโภชนะของอาหารสัตว์ ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ศึกษาวิจัยด้านคุณค่าทางโภชนะของอาหารสัตว์ กองอาหารสัตว์ได้ดำเนินงานวิจัย 10 โครงการ และงานวิชาการ 2 โครงการ ดังนี้

1.1 โครงการวิจัย ที่เป็นโครงการใหม่ จำนวน 5 โครงการ คือ

1.1.1 การศึกษาคุณค่าทางโภชนะของพืชอาหารสัตว์ (3) หญ้ากินนีสีม่วง (4) ถั่วท่าพระสไตโล

1.1.2 คุณค่าทางโภชนะของพืชอาหารสัตว์ (5) หญ้าขน

1.1.3 คุณค่าทางโภชนะของพืชอาหารสัตว์ (6) หญ้ากรีนแพนิค

1.1.4 ค่าพลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้ของพืชอาหารสัตว์บางชนิดในไก่พื้นเมืองลูกผสม

1.1.5 การศึกษาปริมาณแร่ธาตุในพืชอาหารสัตว์

1.2 โครงการวิจัย ที่เป็นโครงการต่อเนื่อง จำนวน 5 โครงการ คือ

1.2.1 คุณค่าทางโภชนะของพืชอาหารสัตว์ (1) ถั่วฮามาต้า

1.2.2 คุณค่าทางโภชนะของพืชอาหารสัตว์ (2) หญ้าอะตราตัม

1.2.3 คุณค่าทางโภชนะของพืชอาหารสัตว์ (3) ถั่วท่าพระสไตโล

1.2.4 คุณค่าทางโภชนะของพืชอาหารสัตว์ (4) หญ้ากินนีสีม่วง

1.2.5 คุณค่าทางโภชนะของพืชอาหารสัตว์ (1) หญ้ารูซี่ (2) ถั่วฮามาต้า

1.3 โครงการวิชาการ จำนวน 2 โครงการ คือ

1.3.1 คุณภาพของถั่วไมยราที่หมักร่วมกับหัวมันสำปะหลังสด

1.3.2 คุณภาพของถั่วท่าพระสไตโลที่หมักร่วมกับมันเส้น

สำหรับโครงการวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว คือ การศึกษาปริมาณธาตุไอโอดีนในหญ้าอาหารสัตว์และถั่วอาหารสัตว์ในประเทศไทย พบว่าหญ้าอาหารสัตว์มีธาตุไอโอดีนอยู่ในช่วง 0.25 – 0.74 ppm ส่วนในถั่วอาหารสัตว์ มีธาตุไอโอดีนสูงกว่าหญ้า โดยพบอยู่ในช่วง 0.30 – 0.97 ppm ส่วนธาตุไอโอดีนในดิน พบว่า ดินจากแปลงที่เก็บตัวอย่างหญ้าและดินจากแปลงที่เก็บตัวอย่างถั่วมีธาตุไอโอดีนอยู่ในช่วงใกล้เคียงกัน คือ เท่ากับ 0.22 – 0.76 ppm และ 0.23 – 0.83 ppm ตามลำดับนอกจากนี้ ยังพบว่าปริมาณธาตุไอโอดีนในดินและในพืชอาหารสัตว์ทั้งหญ้าและถั่วไม่มีความสัมพันธ์กัน เพราะธาตุไอโอดีนในส่วนใหญ่อยู่ในรูปที่ไม่สลายตัว (Insoluble form) อีกประการหนึ่ง ธาตุไอโอดีนไม่ใช่ธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับพืช

โครงการวิชาการที่ดำเนินการเสร็จแล้ว คือ คุณภาพของถั่วไมยราที่หมักร่วมกับหัวมันสำปะหลังสด ซึ่งพบว่าการใช้หัวมันสำปะหลังสด 100 เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักถั่วไมยราสด โดยใช้ในลักษณะที่สับเป็นชิ้นเล็กๆ จะทำให้ได้พืชหมักที่มีคุณภาพพอใช้

2. การวิเคราะห์อาหารสัตว์ กองอาหารสัตว์ได้ดำเนินการวิเคราะห์คุณค่าทางอาหารสัตว์เพื่อสนับสนุนงานวิจัยของนักวิชาการ กองอาหารสัตว์ หน่วยงานต่างๆ ของกรมปศุสัตว์ และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่ขอความร่วมมือมา รวมทั้งให้บริการตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์ให้แก่เกษตรกรดังตารางที่ 57 พร้อมทั้งให้คำแนะนำในเรื่องของคุณภาพอาหารสัตว์ที่ได้ตรวจสอบให้ นอกจากนี้ยังได้ให้การอบรมวิธีการวิเคราะห์และเทคนิคการปฏิบัติงาน แก่นักศึกษาจากสถาบันต่างๆ ด้วย

ตารางที่ 57 แผนและผลการปฏิบัติงานวิเคราะห์อาหารสัตว์

กิจกรรม	ตัวอย่าง / รายการ		
	แผน	ผล	% สะสม
งานวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนงานวิจัย	5100 / 15300	3585 / 19614	70 / 128
งานบริการวิเคราะห์	1300 / 3900	2272 / 9637	175 / 247
รวม	**6400 / 19200**	**5857 / 29251**	-
อบรมนักศึกษา (คน/วัน)	-	8 / 60	-

ภาพที่ 5 การตรวจสอบลักษณะทางกายภาพของพืชอาหารสัตว์หมัก

ภาพที่ 6 สุ่มเก็บตัวอย่างพืชอาหารสัตว์หมัก เพื่อวิเคราะห์หาส่วนประกอบทางเคมี

ภาพที่ 7 การวิเคราะห์หา True Protein ในพืชอาหารสัตว์หมัก

ผลการดำเนินงานโครงการความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์ ปี 2543
กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

<u>กลยุทธ</u> 1. เสริมสร้างสมรรถนะขององค์กร และบุคลากรในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

โครงการจัดตั้งเครือข่ายศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์

วัตถุประสงค์

1.เพื่อจัดตั้งระบบฐานข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง และพืชอาหารสัตว์เศรษฐกิจ

2. บริการด้านข้อมูล ข่าวสารทางวิชาการแก่บุคคลทั่วไป

วิธีดำเนินการ

1. จัดตั้งศูนย์ประสานงาน ที่กองอาหารสัตว์ เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์

2. รวบรวมข้อมูลทางวิชาการพืชอาหารสัตว์นำเข้า และพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง โดยทำการศึกษาจากเอกสารของหน่วยงานทั้งของภาครัฐ เอกชน เกษตรกร และต่างประเทศ

3. จัดเก็บข้อมูลในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานไว้ในโปรแกรม Access และสืบค้นรูปแบบเพื่อนำไปพัฒนาจัดทำระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์

4. เผยแพร่ข้อมูลทางสารสนเทศ

ผลการดำเนินงาน

1.1 จัดตั้งศูนย์ประสานงานในการรวบรวม และเผยแพร่ข้อมูลพื้นฐานด้านความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์ ที่กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ กรุงเทพ ฯ

การจัดตั้งศูนย์ประสานงานในการรวบรวม และเผยแพร่ข้อมูลพื้นฐานทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์ เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในการติดต่อ ประสานงานในการรวบรวมข้อมูลทางด้านวิชาการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง และพืชอาหารสัตว์เศรษฐกิจ จากแหล่งข้อมูลของรัฐ เอกชน และเกษตรกร ตลอดจนเป็นแหล่งให้บริการด้านข้อมูล ข่าวสารทางวิชาการแก่บุคคลทั่วไป จากเหตุผลดังกล่าวจึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานฯขึ้นที่ **"กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ กรุงเทพฯ"** โดยศูนย์ประสานงานฯ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ประกอบไปด้วย

1. นักวิชาการ	จำนวน	4	คน
2. ลูกจ้างชั่วคราว	จำนวน	1	คน

1.2 จัดทำฐานข้อมูลประวัติการนำเข้าพืชอาหารสัตว์

การนำพันธุ์พืชอาหารสัตว์จากแหล่งต่าง ๆ เข้ามา ก็เพื่อศึกษาคัดเลือกพันธุ์ที่สามารถปรับตัวได้ดีในสภาพท้องที่ต่าง ๆ สามารถให้ผลผลิต และคุณค่าทางอาหารสูง ทนต่อสภาพแห้งแล้ง ทนโรคแมลง

ฯลฯ สำหรับประเทศไทยการนำเข้าพันธุ์พืชอาหารสัตว์มีมาช้านานแล้ว และมีพันธุ์พืชอาหารสัตว์หลายชนิดที่สามารถปรับตัวขึ้นได้ดี และใช้กันแพร่หลายในประเทศไทย อาทิเช่น หญ้ารูซี่ หญ้ากินนี หญ้ากินนีสีม่วง และถั่วฮามาต้า เป็นต้น ดังนั้นในการจัดทำประวัติการนำเข้าพันธุ์พืชอาหารสัตว์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการใช้เป็นแหล่งข้อมูลหนึ่งในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ข้อมูลที่บันทึก ประกอบด้วย

1. ชื่อวิทยาศาสตร์
2. ชื่อสามัญ
3. ชื่อพันธุ์หรือสายพันธุ์
4. เดือนปีที่นำเข้า
5. ชื่อผู้นำเข้า
6. แหล่งประเทศที่นำเข้า

โดยจะจัดเรียงตามตัวอักษรของ Genus ซึ่งปัจจุบันมีข้อมูลจำนวน 527 รายการ

1.3 ถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารด้านพืชอาหารสัตว์พื้นเมืองลงระบบสารสนเทศของกรมปศุสัตว์ และกองอาหารสัตว์

เมื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง ทั้งจากเอกสาร และการเก็บรวบรวมจากพื้นที่ ต่าง ๆ พบว่าพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองมีคุณค่าทางอาหารแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละชนิดของพืช โดยในปี 2543 สามารถรวบรวมรายละเอียด และนำเผยแพร่ลงระบบสารสนเทศของกรมปศุสัตว์และกองอาหารสัตว์ได้ 16 ชนิด คือ

1. หญ้าขนไทย (*Brachiaria mutica* Stapf)
2. หญ้าข่มคา, หญ้าหลาด (*Microstegium ciliatum* (Trinius) A. Camus)
3. หญ้าซันกาด, ครุน, แขมมัน, อ้อน้อย (*Panicum repens* Linn.)
4. หญ้าต้นติด, หญ้าตีนติด (*Brachiaria reptans* (L.) Gard. et. CE. Hubb.)
5. หญ้าตีนกา, หญ้าขนเล็ก, หญ้าข้อ (*Brachiaria distachya* Stapf)
6. หญ้าตีนนก, หญ้าปล้องข้าวนก (*Digitaria adscendens* (H.B.K.) Henr.)
7. หญ้าใบพายใหญ่ (*Brachiaria ramosa* (Linn.) Stapf)
8. หญ้าปล้อง (*Hymennachne pseudointerrupta* C. Muell)
9. หญ้าปากควาย, หญ้าสายน้ำผึ้ง (*Dactyloctenium aegyptium* (L.) P.B.)
10. หญ้าเพ็ก, หญ้าเพ็จ (*Arundinaria pusilla* Cheval. & A. Camus)
11. หญ้าหวายข้อ (*Hemarthria compressa* (Linn.f.) R.Br.)
12. หญ้าเห็บ (*Paspalum conjugatum* Bergius)
13. หญ้าเอียงนา, หญ้านมหนอน (*Paspalum orbiculare* Forst., *P. scoabiculatum* Linn. var *orbiculare* (G. Forst))

14. ถั่วคนทีดิน, หนูท้องขาว (*Desmodium heterocarpon* (L.) DC. syn. *D. ovalifolium* Wallich. ex Merill.)
15. ถั่วลิสงนา, คัดแซก, หญ้าเกล็ดหอยใหญ่ (*Alysicarpus vaginalis* (Linn.) DC. var. *stocksii*)
16. พังโหม, ย่านพาหาโหม, ตดหมูตดหมา (*Paederia linearis* Hook.)

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งยังไม่อาจครอบคลุมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองที่มีอยู่ในประเทศไทยทั้งหมดได้ ซึ่งยังต้องมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป

<u>กลยุทธ 3</u> เสริมสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น

โครงการประเมินคุณค่าความหลากหลายทางพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

วัตถุประสงค์

ประเมินคุณค่าความหลากหลายทางพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

วิธีดำเนินการ

ติดตามสถานภาพการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ 2543 ยังไม่ได้ดำเนินการ จะเริ่มดำเนินการในปี 2544-2546

<u>กลยุทธ 4</u> อนุรักษ์ความหลากหลายในชนิดพันธุ์ ประชากรและพันธุกรรม

โครงการรวบรวมและจำแนกพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

วัตถุประสงค์

1. รวบรวมเก็บรักษาพันธุกรรมของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง
2. จัดทำพิพิธภัณฑ์มีชีวิต และพิพิธภัณฑ์พืชอัดแห้ง

วิธีดำเนินการ

1. จัดตั้งเครือข่ายศูนย์รวบรวมพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง
2. ศึกษารวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองหรือท้องถิ่น
3. เก็บรักษาเชื้อพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมืองระยะยาวใน gene bank
4. จัดทำพิพิธภัณฑ์มีชีวิต และพิพิธภัณฑ์พืชอัดแห้งของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง ที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง เพื่อการทัศนศึกษาวิจัย

ผลการดำเนินงาน

2.1 จัดตั้งเครือข่ายศูนย์รวบรวมพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง 4 แห่ง

ทำการจัดตั้งศูนย์รวบรวมพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง 4 แห่ง คือ

1. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง จ.นครราชสีมา เพื่อเก็บรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองในพื้นที่ภาคอีสานตอนล่าง

2. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่น จ.ขอนแก่น เพื่อเก็บรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองในพื้นที่ภาคอีสานตอนบน

3. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ลำปาง จ.ลำปาง เพื่อเก็บรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองในพื้นที่ภาคเหนือ

4. ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นครศรีธรรมราช จ.นครศรีธรรมราช เพื่อเก็บรวบรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองในพื้นที่ภาคใต้

ซึ่งทั้ง 4 แห่ง จะใช้เป็นแหล่งรวบรวม ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ การประเมินคุณค่าเบื้องต้นของพืชอาหารสัตว์พื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น โดยมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ประกอบไปด้วย นักวิชาการแห่งละ 2 คน และลูกจ้างชั่วคราว แห่งละ 1 คน

2.2 เก็บรวบรวมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

จากการสำรวจพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองระหว่างปี 2542-2543 สามารถรวบรวมตัวอย่างพืชได้ทั้งหมด 777 ตัวอย่าง โดยปลูกไว้ที่ศูนย์รวบรวมพันธุกรรมพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง 4 แห่ง เพื่อใช้สำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

นอกจากนี้ยังได้มีการนำตัวอย่างพืชอาหารสัตว์พื้นเมืองที่เก็บรวบรวมมาได้ไปตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์ จำนวน 380 ตัวอย่าง ซึ่งพบว่าพืชตระกูลถั่ว 198 accession no. สามารถจำแนกได้ 66 species (ชนิด) และพืชตระกูลหญ้าจำนวน 181 accession no. สามารถจำแนกได้ 76 species (ชนิด) พืชอื่น ๆ 1 species อย่างไรก็ตามตัวอย่างที่เหลืออยู่ก็จะได้ดำเนินการตรวจสอบทั้งหมดต่อไป

2.3 จัดทำพิพิธภัณฑ์ ตัวอย่างพืชอัดแห้ง

โดยนำตัวอย่างพืชที่เก็บรวบรวมจากพื้นที่ต่าง ๆ มาจัดทำตัวอย่างพืชอัดแห้ง เพื่อตรวจสอบชื่อทางพฤกษศาสตร์ และจัดทำพิพิธภัณฑ์พืชอัดแห้งไว้สำหรับการศึกษาวิจัย ซึ่งตั้งอยู่ที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง จ.นครราชสีมา โดยปัจจุบันมีตัวอย่างพืชอัดแห้งจำนวน 519 ตัวอย่าง

<u>กลยุทธ 6</u> ส่งเสริมการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณี

โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่เกษตรกรที่ดำรงรักษาสายพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

วัตถุประสงค์

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสายพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง และการดำรงรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในการเกษตรแก่เกษตรกร

2. สนับสนุนค่าใช้จ่ายแก่เกษตรกรที่ดำรงรักษาสายพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

วิธีดำเนินงาน

1. ส่งเสริมการบำรุงรักษาสายพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองในการเกษตรและสนับสนุนค่าใช้จ่าย โดยจัดทำแปลงสาธิตในท้องถิ่น และส่งเสริมให้มีการซื้อขายพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

2. ส่งเสริมการผลิต การกระจายพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองที่มีศักยภาพสู่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์

3. ส่งเสริมให้เกษตรกรศึกษาดูงาน การเลี้ยงสัตว์ ปลูกพืช และเกษตรกรรมธรรมชาติที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกิดการเลียนแบบ

ผลการดำเนินงาน

ร่วมจัดนิทรรศการ 2 ครั้ง คือ

1. จัดแสดงพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองในการจัดนิทรรศการ "มหกรรมเกษตร 2000" ที่กรุงเทพฯ

2. จัดแสดงพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมืองในการจัดนิทรรศการในงานวันเกษตรแห่งชาติที่ จ. สงขลา

กลยุทธ 7 **ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน/สถาบันทั้งในประเทศ และต่างประเทศในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน**

โครงการศึกษาพัฒนาและทดสอบเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาวิจัยและพัฒนาพันธุ์การใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

2. ทดสอบเทคโนโลยี พันธุ์ และการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาการจัดการเพิ่มผลผลิต และการนำไปใช้ประโยชน์

2. ศึกษาวิจัยด้านองค์ประกอบทางเคมี การย่อยได้ ความเป็นพิษของพืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

3. ทดสอบเทคโนโลยีพันธุ์ และการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ 2543 ยังไม่ได้ดำเนินการ จะเริ่มดำเนินการปี 2545-2546

ภาพที่ 8 นักวิชาการออกสำรวจเก็บรวมรวมพันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง

ภาพที่ 9 ควายแทะเล็มหญ้าพื้นเมือง จ.เชียงราย

ภาพที่ 10 โคแทะเล็มหญ้าเพ็ก จ. ชัยภูมิ

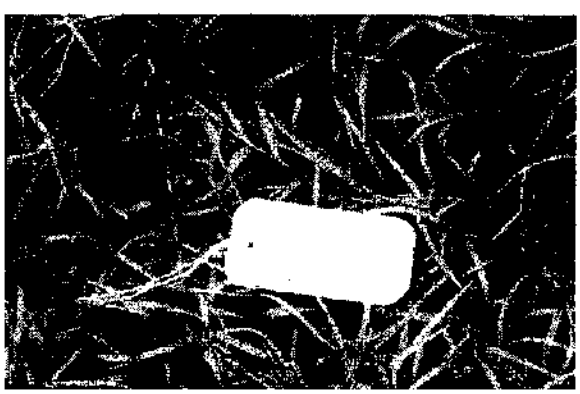

ภาพที่ 11 หวายข้อ หญ้าพื้นเมืองใช้เลี้ยงสัตว์ที่ จ. นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 12 ผีเสื้อน้ำ (*Desmodium styracifolium*) ถั่วอาหารสัตว์พื้นเมืองพบมากทางภาคอีสานและใต้

งานส่งเสริมการปศุสัตว์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ผลการปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ 2543

โครงการทับทิมสยาม 03

หน่วยงานดำเนินการ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์สระแก้ว

ผลการดำเนินงาน

1. บำรุงรักษาแปลงพืชอาหารสัตว์ 619 ไร่ โดยปลูกหญ้ารูซี่ อะตราตัม และถั่วคาวาลเคด และจัดแบ่งแปลงพืชอาหารสัตว์เพื่อให้สัตว์เข้าแทะเล็ม
2. ประชุมเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเพื่อพัฒนาตลาดเสบียงสัตว์
3. ประสานงานเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งน้ำและท่อส่งน้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการวางท่อส่งน้ำและขุดสระน้ำ
4. จัดเจ้าหน้าที่ติดตามผลการปลูกพืชอาหารสัตว์

ดำเนินงานวิจัย 2 เรื่อง ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการทดลอง คือ

1. ผลการเลี้ยงเป็ดเทศของเกษตรกรศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน จ.จันทบุรี
2. ผลผลิตและส่วนประกอบทางเคมีของพืชอาหารสัตว์ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน จ.ฉะเชิงเทรา

โครงการส่งเสริมการปศุสัตว์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
บ้านท่ากระบาก-บ้านคลองทราย

หน่วยงานดำเนินการ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์สระแก้ว

ผลการดำเนินงาน

จากการจัดทำโครงการปลูกพืชอาหารสัตว์ของเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ได้จัดเจ้าหน้าที่ติดตามการดำเนินงานโครงการฯ อย่างใกล้ชิด โดยร่วมประชุมประจำเดือนกับกลุ่มเกษตรกรและให้คำแนะนำในการเตรียมเสบียงสัตว์สำรอง การเพิ่มคุณค่าทางโภชนะของฟางข้าว และตอบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์

โครงการผลิตพืชอาหารสัตว์เพื่อสนับสนุนช้าง

หน่วยงานดำเนินการ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ลำปาง

ผลการดำเนินงาน

1. โครงการปลูกพืชอาหารสัตว์สนับสนุนศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ตามพระราชดำริ
   - บำรุงรักษาแปลงพืชอาหารสัตว์ 165 ไร่ ประกอบด้วย กล้วย หญ้าบานา หญ้าขน และหญ้ากินนีสีม่วง
   - ผลิตหญ้าแห้ง 7.5 ตัน
   - สนับสนุนพืชอาหารสัตว์ (เฉพาะที่ผลิตภายในศูนย์) 24.5 ตัน
2. โครงการสร้างโลกใหม่ให้ช้างไทยจังหวัดลำปาง
   - บำรุงรักษาแปลงพืชอาหารสัตว์ในสภาพป่าโปร่ง (แปลงเดิม) จำนวน 1400 ไร่
3. สนับสนุนอาหารช้างแก่โรงพยาบาลช้างจังหวัดลำปาง
   - สนับสนุนหญ้าแห้ง 3.75 ตัน

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หน่วยงานดำเนินการ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์เพชรบุรี

ผลการดำเนินงาน ดำเนินงานวิจัย 6 เรื่อง อยู่ระหว่างดำเนินการทดลอง 4 เรื่อง คือ

1. การตอบสนองต่อปุ๋ยฟอสฟอรัสและโปตัสเซียมของถั่วคาวาลเคดในพื้นที่ดินเสื่อมโทรม
2. การตอบสนองต่อปุ๋ยฟอสฟอรัสและโปตัสเซียมของหญ้าอะตราตัมในพื้นที่ดินเสื่อมโทรม
3. การตอบสนองต่อกากอ้อยดำ(Filter Cake) และปุ๋ยไนโตรเจนของถั่วคาวาลเคดในพื้นที่ดินเสื่อมโทรม
4. การตอบสนองต่อกากอ้อยดำ(Filter Cake) และปุ๋ยไนโตรเจนของหญ้าอะตราตัมในพื้นที่ดินเสื่อมโทรม

อยู่ระหว่างสรุปผลและจัดทำรายงานผลการทดลอง 2 เรื่อง คือ

1. สัดส่วนการใช้อาหารข้นที่เหมาะสมสำหรับโครีดนมที่เลี้ยงด้วยเปลือกสับปะรดเป็นอาหารหยาบหลัก
2. การใช้ใบถั่วคาวาลเคดแห้งเป็นอาหารเสริมโปรตีนสำหรับโครีดนมที่เลี้ยงด้วยเปลือกสับปะรดเป็นอาหารหยาบหลักในช่วงฤดูแล้ง

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หน่วยงานดำเนินการ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส

ผลการดำเนินงาน

1. งานค้นคว้าและวิจัยการผลิตสัตว์

   ดำเนินงานวิจัย 5 เรื่อง อยู่ระหว่างดำเนินการทดลอง 3 เรื่อง คือ

   1) การใช้ถั่วคาวาลเคดเป็นอาหารหยาบเลี้ยงแกะเนื้อ
   2) การทดสอบและการสาธิตการเลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสมเพื่อการค้า
   3) ผลผลิตและองค์ประกอบทางเคมีของถั่วอาหารสัตว์บางชนิดในพื้นที่ขอบพรุ

   สิ้นสุดการทดลองและอยู่ระหว่างรวบรวมข้อมูล 2 เรื่อง คือ

   1) การทดสอบการปรับตัวของพืชอาหารสัตว์พันธุ์ต่างๆ ในพื้นที่ลุ่มดินเปรี้ยว
   2) การทดสอบและการสาธิตการใช้หญ้าหมักเลี้ยงโคขุนในช่วงฤดูแล้ง

2. งานด้านถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ

   - จัดทำแปลงพืชอาหารสัตว์เกษตรกร 10 ราย พื้นที่ 30 ไร่

3. งานพัฒนาการผลิตสัตว์

   - ปรับปรุงแปลงพืชอาหารสัตว์แปลงหญ้ารายย่อย 4 ราย 16 ไร่

4. บริการวิเคราะห์อาหารสัตว์ 302 ตัวอย่าง 1895 รายการ

โครงการจัดทำแปลงพืชอาหารสัตว์หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตร มูโนะ

หน่วยงานดำเนินการ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส

ผลการดำเนินงาน

1. บำรุงรักษาแปลงพืชอาหารสัตว์พื้นที่ 100 ไร่ โดยปลูกหญ้าพลิแคทูลั่ม อะตราตัม และซิกแนลเลื้อย และให้เกษตรกรตัดวัดผลผลิตพืชอาหารสัตว์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ จำนวน 84.7 ตัน
2. ผลิตเสบียงสัตว์ จำนวน 30.75 ตัน
3. ให้คำแนะนำการจัดการแปลงหญ้าแก่เกษตรกร 32 ครั้ง

โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะนม บริเวณรอบๆ พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์

หน่วยงานดำเนินการ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส

ผลการดำเนินงาน

1. จัดทำแปลงหญ้าสาธิต จำนวน 13 ราย พื้นที่ 33 ไร่
2. สนับสนุนหญ้าสดสำหรับเลี้ยงแพะ จำนวน 8,700 กิโลกรัม
3. ให้คำแนะนำด้านการจัดการแปลงหญ้าและการให้อาหารสัตว์ 25 ครั้ง

โครงการฟาร์มโคนมสาธิตสวนจิตรลดา

สถานที่ดำเนินการ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง

ผลการดำเนินการ สนับสนุนเลี้ยงสัตว์จำนวน 110,485 กิโลกรัม ประกอบด้วย

1. หญ้าแห้ง จำนวน 68,310 กิโลกรัม
2. ถั่วแห้ง จำนวน 42,175 กิโลกรัม

โครงการผลิตอาหารช้างสำคัญ จังหวัดสกลนคร

หน่วยงานดำเนินการ สถานีอาหารสัตว์สกลนคร

ผลการดำเนินงาน

1. ดำเนินการปลูกพืชอาหารสัตว์สำหรับผลิตเป็นอาหารช้างสำคัญ พื้นที่ 70 ไร่ ประกอบด้วย หญ้ามอริชัส 40 ไร่ หญ้าเนเปียร์ 10 ไร่ และข้าวฟ่าง 20 ไร่
2. ส่งมอบหญ้าอาหารสัตว์ ประกอบด้วย หญ้ามอริชัส หญ้าเนเปียร์ ข้าวฟ่าง และถั่วคาวาลเคดแห้ง จำนวน 56.35 ตัน

โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

โครงการพืชอาหารสัตว์เพื่อเกษตรกรรายย่อย

" Developing Sustainable Forage Technologies for Resource – Poor Upland Farmers in Asia, FSP Phase 2 " (ปี 2543-2545)

โครงการ Developing Sustainable Forage Technologies for Resource – Poor Upland Farmers in Asia เป็นโครงการร่วมมือระหว่าง กรมปศุสัตว์ และ CIAT ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจาก ADB (The Asia Development Bank) โดยกองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โครงการ FSP ระยะที่ 2 นี้มีประเทศที่เข้าร่วมโครงการ 6 ประเทศ คือ ไทย อินโดนีเซีย จีน ลาว ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ซึ่งจะดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2545 ต่อเนื่องจาก FSP ระยะที่ 1 ซึ่งดำเนินการแล้วในระหว่างปี 2538 - 2542

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.พัฒนาวิทยาการพืชอาหารสัตว์อย่างยั่งยืนสำหรับเกษตรกรที่ขาดแคลนทรัพยากรในระบบการทำฟาร์มบนที่ดอนของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในหน่วยงานวิจัยทางการเกษตรของแต่ละประเทศในการพัฒนาและนำเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกร

3.แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการพัฒนาพืชอาหารสัตว์ระหว่างประเทศสมาชิก

กิจกรรมที่ดำเนินการในประเทศไทย ปี 2543

1.ดำเนินการวิจัยการคัดเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์ร่วมกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ในอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 20 ราย

2.เตรียมการสำหรับวิจัยการคัดเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์ร่วมกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม โคเนื้อในอำเภอสีคิ้ว และอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

3.ทำการทดสอบและประเมินพันธุ์ถั่วแลปแลป จำนวน 45 สายพันธุ์ ที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง

4.ผลิตเมล็ดพันธุ์หญ้าและถั่วพืชอาหารสัตว์ 8 ชนิด สำหรับสนับสนุนประเทศสมาชิกในโครงการ FSP

5.จัดฝึกอบรมหลักสูตร "พืชอาหารสัตว์และการพัฒนาเทคโนโลยีพืชอาหารสัตว์แบบเกษตรกรมีส่วนร่วม" (Forage Agronomy and Farmer Participatory Research) แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมปศุสัตว์ ในเขต 3 จำนวน 24 คน ระหว่างวันที่ 20-24 พฤศจิกายน 2543 ที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง

6.FSP ไทย รับเป็นบรรณาธิการจดหมายข่าว SEAFRAD ในปี 2543

7.แปลหนังสือของ FSP เป็นภาษาไทย เรื่อง วิธีการเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ดีที่สุดสำหรับเกษตรกรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (จากการพัฒนาเทคโนโลยีพืชอาหารสัตว์ร่วมกับเกษตรกรรายย่อย)

โครงการความร่วมมือวิจัยทางการเกษตรระหว่างกรมปศุสัตว์
และศูนย์วิจัยการเกษตรนานาชาติแห่งประเทศญี่ปุ่น

Collaborative Research between Department of Livestock Development (DLD)
And Japan International Research Center for Agricultural Science, (JIRCAS)

ความเป็นมาของโครงการ

ศูนย์วิจัยการเกษตรนานาชาติแห่งประเทศญี่ปุ่น (JIRCAS) ได้ทำสัญญาร่วมมือกับกรมปศุสัตว์ทำการวิจัยร่วมกันด้านอาหารสัตว์และพืชอาหารสัตว์เมื่อเดือนกันยายน 2537 โดยกรมปศุสัตว์ได้มอบหมายให้ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่นเป็นหน่วยงานของกรมฯ ที่ร่วมโครงการ โดยมีสำนักงานของ JIRCAS ตั้งอยู่ในบริเวณของศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่น

การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1

ชื่อโครงการวิจัย การเพิ่มผลผลิตโคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น (Improvement of Cattle Production with Available Feed Resources in Northeast Thailand)

ระยะเวลาดำเนินการ กรกฎาคม 2537 – กรกฎาคม 2542

ระยะที่ 2

ชื่อโครงการ Improvement of feeding management with locally available feed resources

1. Development of feed production by the use of local resources
2. Development of feeding technology with locally available feed resources

ระยะเวลาดำเนินการ

มกราคม 2543 – มีนาคม 2545

ผลและแผนการปฏิบัติงาน

ตั้งแต่มกราคม 2543 – มีนาคม 2544

1. โครงการที่เริ่มดำเนินการแล้ว

1. Energy and nitrogen metabolism of Holstein crossbred dry cows given Ruzi grass hay with difference levels of soybean meal and effect of showering on the metabolism of the cows during summer

เริ่มดำเนินการต้นเดือนมีนาคม 2543 – ต้นเดือนพฤษภาคม 2543

2. The possibility of silage making by using agricultural by–product (Bagasses, Brewery waste, Rice straw)
   เริ่มดำเนินการ ต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2543 – ต้นเดือน กรกฎาคม 2543
3. ศึกษาการใช้ข้าวโพดหมักเป็นอาหารหยาบโครีดนมในช่วงฤดูแล้งที่มีผลต่อคุณภาพน้ำนม,ผลผลิตน้ำนม และต้นทุนการผลิต (Corn silage using in lactating cow on farm trial)
   เริ่มดำเนินการ กลางเดือนกุมภาพันธ์ 2543 – ต้นเดือนเมษายน 2543
4. สำรวจข้อมูลฟาร์มโคนม ด้านเศรษฐกิจ – สังคม การจัดการฟาร์ม ทัศนคติในการเลี้ยงโคนม ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ Dairy Farm Inspection (Questionnaires)
   เริ่มดำเนินการ ปลายเดือนมีนาคม 2543
5. Study on growth rate of dairy calves in dairy farms in Khon Kaen province
   เริ่มดำเนินการ ปลายเดือน มีนาคม 2543 – มีนาคม 2545

โครงการความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์กับ JICA

โครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Pasture Seed Production Development Project in Northeast Thailand

ความเป็นมา

ปัจจุบันรัฐบาลไทยให้ความสำคัญและสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตปศุสัตว์ โดยเฉพาะผลผลิตนมและเนื้อเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศซึ่งมีอัตราการขยายตัวรวดเร็ว ในการพัฒนาการผลิตสัตว์ให้บรรลุเป้าหมายนั้น รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญในการเพิ่มผลผลิตพืชอาหารสัตว์เพื่อเพิ่มแหล่งอาหารเลี้ยงสัตว์และลดต้นทุนการผลิตสัตว์ พร้อมกับได้ประสานงานขอรับการสนับสนุนทางวิชาการจากรัฐบาลประเทศญี่ปุ่น และทั้งสองประเทศได้บรรลุข้อตกลงร่วมกันศึกษา วิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งและเป็นพื้นฐานการพัฒนาการผลิตสัตว์ต่อไป

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือถูกเลือกเป็นพื้นที่ดำเนินการ เนื่องจากมีภูมิอากาศเหมาะสมสำหรับผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์เขตร้อน และในปัจจุบันภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งในภูมิภาคเอเชีย นอกจากนั้นโครงการนี้จะกระตุ้นให้เกิดการกระจายรายได้ เพิ่มรายได้และการจ้างงานในภูมิภาคด้วย

โครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 โดยความร่วมมือระหว่างกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น(ไจก้า)มีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี

วัตถุประสงค์โครงการ

โครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเทคนิคการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ ได้แก่ การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์พืชอาหารสัตว์ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์และการใช้เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ รวมทั้งพัฒนาเทคนิคการผลิตและการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์สำหรับเกษตรกรรายย่อย และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์และการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์สู่เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย

ภารกิจโครงการ

โครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย มีเป้าหมายที่จะเพิ่มความสามารถในการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์และผลผลิตพืชอาหารสัตว์ระดับเกษตรกร ภารกิจหลักของโครงการจึงเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและปรับปรุงเทคนิคการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของเกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การจัดการ การแปรรูปและการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์สู่เกษตรกร โดยมีพื้นที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่น สถานี

อาหารสัตว์เขียงยืน ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่องและปฏิบัติงานร่วมกับเกษตรกรรายย่อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

เมื่อสิ้นสุดโครงการและภารกิจโครงการได้ดำเนินการสมบูรณ์ จะมีผลต่อการพัฒนาเทคนิคการผลิตพืชอาหารสัตว์และเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในประเทศไทยดังนี้

1. พัฒนาเทคนิคการประเมินและคัดเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย
2. พัฒนาเทคนิคการผลิต การเก็บเกี่ยว และการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์สำหรับผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายและเมล็ดพันธุ์จำหน่าย
3. พัฒนาเทคนิคการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์สำหรับประเทศไทย
4. ปรับปรุงเทคนิคการผลิต การแปรรูปและการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์

ระยะเวลาดำเนินการ

โครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย กำหนดระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี เริ่มต้นเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 และสิ้นสุดเดือนกันยายน 2547 คณะนักวิจัยร่วมไทยและผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นมีแผนปฏิบัติงานระยะยาวตลอดโครงการและแผนปฏิบัติงานรายปีเป็นกรอบกำหนดระยะเวลาและกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ข้อมูล ข่าวสารระหว่างสองฝ่ายตลอดเวลา

สำนักงานโครงการ

สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย มี 3 แห่ง คือ

☐ กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400

โทรศัพท์: (02) 6534488 โทรสาร : (02) 6534933

Email : anddld@a-net.net.th

☐ **ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ขอนแก่น ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น** 40000

โทรศัพท์: (043)- 261087 **โทรสาร** : (043) 261087

Email : kkanrc@ksc.th.com

☐ **ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ปากช่อง** อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา 30130

โทรศัพท์: (044)- 311612 **โทรสาร** : (044) 314776

Email : pcanrc@loxinfo.co.th

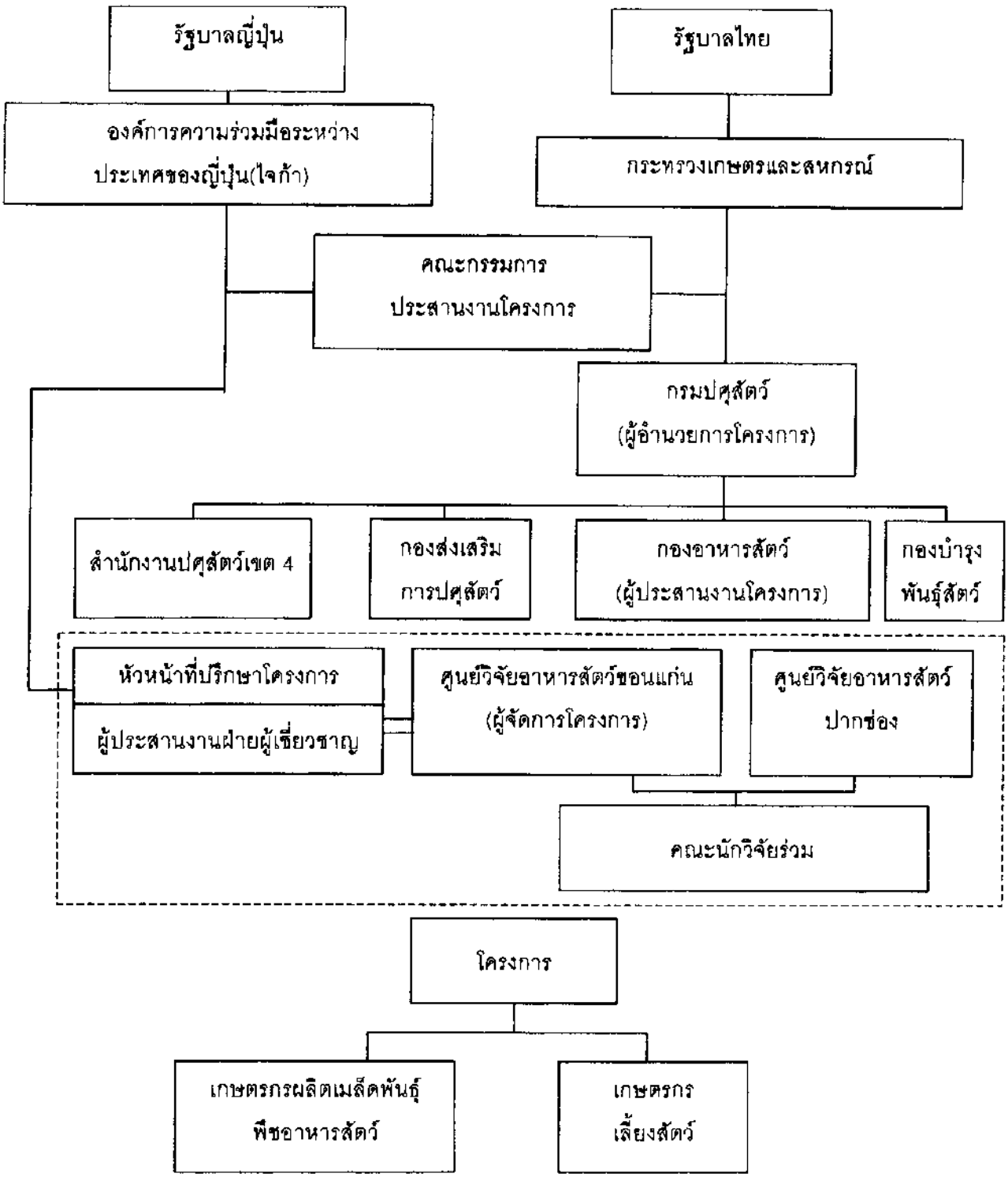

ภาพที่ 13 แผนภูมิโครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย

งบประมาณและบุคลากร

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ รัฐบาลไทยและรัฐบาลญี่ปุ่นได้สนับสนุนนโยบาย การบริหาร บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกและงบประมาณสำหรับการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ การพัฒนาเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์และการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายย่อย โดยการดำเนินการใน 2 ปีแรก องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น(ไจก้า) ได้ให้การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ เครื่องจักรกลการเกษตร ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ครุภัณฑ์สำนักงานและวัสดุอุปกรณ์สำหรับการฝึกอบรม รวมทั้งสนับสนุนจัดส่งนักวิจัยไทยไปฝึกอบรมทางวิชาการ ณ ประเทศญี่ปุ่น ดังแสดงในตารางที่ 58

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้สนับสนุนอาคาร สำนักงาน สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องจักรกลการเกษตร ครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร นักวิจัย และงบประมาณ ดังแสดงในตารางที่ 59

ตารางที่ 58 ปัจจัยสนับสนุนโครงการฯได้รับจากองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น(ไจก้า) ปี พ.ศ.2542-2543

รายการ	2542	2543 (แผน)
1. ผู้เชี่ยวชาญ		
1.1 ผู้เชี่ยวชาญระยะยาว	4 คน	4 คน
1.2 ผู้เชี่ยวชาญระยะสั้น	3 คน	3 คน
2. ส่งนักวิจัยไทยไปฝึกอบรมประเทศญี่ปุ่น	2 คน	2 คน
3. จัดซื้อเครื่องจักรกลและครุภัณฑ์การเกษตร	25.0 ล้านเยน	26.0 ล้านเยน
4. ผู้เชี่ยวชาญนำอุปกรณ์มาเอง(มูลค่า)	4.0 ล้านเยน	2.2 ล้านเยน
5. ผู้เชี่ยวชาญจัดซื้อและใช้จ่าย	3.0 ล้านเยน	4.0 ล้านเยน
6. สนับสนุนงานส่งเสริมฯและกิจกรรมพิเศษ	-	1.5 ล้านเยน

ตารางที่ 59 ปัจจัยสนับสนุนโครงการฯ จากกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2542-2543

รายการ	2542	2543
1. ห้องทำงานพร้อมครุภัณฑ์	10 ห้อง	10 ห้อง
2. ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์	2 ห้อง	2 ห้อง
3. อาคารเก็บเครื่องจักรกลและอุปกรณ์	3 หลัง	3 หลัง
4. อาคารเก็บเสบียงสัตว์	3 หลัง	3 หลัง
5. ห้องเก็บเมล็ดพันธุ์	3 ห้อง	3 ห้อง
6. แปลงผลิตและทดลอง	4 ไร่	20 ไร่
7. นักวิจัย	9 คน	9 คน
8. ข้าราชการและนักบริหาร	36 คน	36 คน
9. ลูกจ้างประจำ	103 คน	103 คน
10. ลูกจ้างชั่วคราว	-	17 คน
11. งบประมาณประจำปี		29,669,425 บาท

กิจกรรม

โครงการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทยมีกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม รายละเอียดและความก้าวหน้าการดำเนินการแต่ละกิจกรรม มีดังนี้

กิจกรรม 1 : พัฒนาเทคนิคการประเมินและคัดเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมสำหรับผลิตเมล็ดพันธุ์

กิจกรรมนี้เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ปลูกเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย และคัดเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่คาดว่าจะมีความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ปริมาณมากเป็นพันธุ์พืชหลักของโครงการฯ ได้แก่

- หญ้ากินนีสีม่วง (*Panicum maximum* TD 58)
- หญ้ารูซี่ (*Brachiaria ruziziensis*)
- ถั่วท่าพระสไตโล (*Stylosanthes guianensis* CIAT 184)
- ถั่วฮามาต้า (*Stylosanthes hamata* cv. Verano)
- ถั่วคาวาลเคด (*Centrosema pascuorum* cv. Cavalcade)
- ถั่วลิสงนา (*Alysicarpus vaginalis*)

โดยจะศึกษาและพัฒนาเทคนิคการประเมินและคัดเลือกพันธุ์พืชอาหารสัตว์ทั้ง 6 พันธุ์นี้ ทั้งจากการค้นคว้า ศึกษา สำรวจ รวบรวมและวิจัยในแปลงทดลอง เพื่อให้ได้เทคนิคที่ถูกต้องเหมาะสมสำหรับใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในประเทศไทยต่อไป

กิจกรรม 2 : พัฒนาเทคนิคการผลิตและปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์หลังการเก็บเกี่ยวสำหรับผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายและเมล็ดพันธุ์จำหน่าย

กิจกรรมนี้เป็นการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย โดยคณะนักวิจัยได้สำรวจวิธีการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นจะพัฒนาเทคนิคการผลิต

ล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ เทคนิคการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ พร้อมกับผลิตเมล็ดพันธุ์คัดจากพืชอาหารสัตว์ที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว สำหรับใช้ผลิตเมล็ดพันธุ์ขยายและ เมล็ดพันธุ์จำหน่ายตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2543 โครงการฯ ได้สนับสนุนเครื่องจักรทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ ติดตั้งที่สถานีอาหารสัตว์เชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม และอยู่ระหว่างศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์สำหรับเกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมที่ 3 พัฒนาเทคนิคการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์

กิจกรรมนี้เป็นการจัดทำมาตรฐานการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ เพื่อรับรองว่าเมล็ดพันธุ์ที่ผลิตมีคุณภาพดีและคงความบริสุทธิ์ตามสายพันธุ์

ในปี พ.ศ. 2543 โครงการฯ ให้การสนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับห้องปฏิบัติการเมล็ดพันธุ์และส่งนักวิจัยไปฝึกอบรมที่ประเทศญี่ปุ่น ทำให้สามารถตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ได้ตามมาตรฐานสกลของ ISTA

กิจกรรมที่ 4 ปรับปรุงเทคนิคการผลิต การแปรรูป และการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์

กิจกรรมนี้เป็นการพัฒนาเทคนิคการปลูกสร้างแปลงผลิตพืชอาหารสัตว์ในระดับเกษตรกรรายย่อยพร้อมกับพัฒนาเทคนิคการแปรรูป ได้แก่ การพัฒนาเทคนิคการผลิตหญ้าแห้ง เทคนิคการผลิตหญ้าหมักคุณภาพดี ภายใต้สภาวะความแปรปรวนของภูมิอากาศเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและการใช้ประโยชน์พืชอาหารสัตว์ของเกษตรกร